

1937 сылтан
тахсар

Хаһыат 2021 сылтан
чэппизр күн тахсар

САХА РЕСПУБЛИКАТЫН НЬУРБА УЛУУҔУН ХАҔЫАТА

НЬУРБА

ОГНИНЮРБЫ

12+

огнинюрбы.рф
redakcia06@mail.ru

2023 сыл атырдьах ыйын 3 күнэ
№30 (12054) ● Чэппизр

Бүгүнгү
нүөмэргэ

Нэһилиэктэргэ

Орбучай бөлөх Хорулаҕа
уонна Таркаайыга үлэлээтэ /3

Киэн туттабыт

Инженер-летчик Валентин
Иванов идэтин туһунан /6

Айар кут

Биллибэт көтөр эттик (НЛО)
дуу, сир аргыһа дуу? /9

Дьоммут оттоһо, сизиннэрбит сайылыы кэлэр кыахтара суох

Суол кыһалҕата. Маалыкай түбэтигэр суол кыһалҕата тыын боппуруоһунан буолла. Бу сайын ойуур баһаардарын содулуттан, бэс ыйыгар, от ыйын саңатыгар ардахтаах күннэр тураннар үрэхтэр таһынан тахсан, суоллары быһа сүүрэн сырыы-айан отой даҕаны тохтуу сырытта.

Лена ПЕТРОВА

Соҕотох уу суолунан дьону таһар салгын уйуктаах суудуна субу-субу алдьанан, сапчааһын атын сиртэн кэлэрин күүтэн, Маалыкай түбэтин олохтоохторо эрэйи көрдүлэр. Бөртөлүөт сайаапканын биридэ эмит көтөрө кыһалҕаны улаханньык быһаарбат. Салгы манньк буолара сатамат курдук. Суол өрөмүөнүн сыл аайы ытталлар, турбалары түһэрэллэр, ол эрэн айылҕа иннигэр киһи барахсан күүһэ кыра буоллаҕа.

От ыйыгар улуус баһылыга Алексей Иннокентьев орбучай бөлөҕүнэн Маалыкай түбэтигэр вездеходунан сылдьан олохтоохтору кытары көрсүбүтэ, суоллар туруктарын көрбүтэ. Ол түмүгүнэн Өгөлдө, Чуукаар, Малдыаҕар, Хатыы, Маалыкай, Акана нэһилиэктэрин баһылыктара, Тутуу управлениетын исписэлиистэрэ кыттылаах мунньах ыытта.

“Бу күннэргэ Маалыкай түбэтигэр сиринэн сылдьан илэ харахпынан суоллар туруктарын көрөн кэллим. Нэһилиэтиннэ туруорсар саамай сытыы боппуруоһа – суол кыһалҕата. Оттуур ходуһаларбыт билигин даҕаны улахан аңаардара ууга сыталлар. Сорох нэһилиэктэргэ аймахтара оттоһо кэлэр кыахтара суох ололор, сизиннэрэ сайылыы кыайан кэлбэккэ сылдьаллар.

Бүгүнгү туругунан Өгөлдөбө, Чуукаарга диэри УАЗ сылдьар. Стрижевскаятан Куоначчаанна диэри суол туруга отой мөлтөх. Чуукаар-Малдыаҕар суолугар грейдер үлэли сылдьар. Хатыы-Маалыкай суолугар 1-дии м иэннээх кырата 4 турба наада диэн аахтыбыт, Малдыаҕар-Маалыкай суолугар 2 турба, Кировтан-Стрижевскаяга диэри 4 турба», – диэн отчуоттаата.

Былырыын Киров-Чуукаар-Хатыы хайысханан 2 турба түспүтэ, быйыл 1 турба.

“Основа” ХЭТ суол онгоһуутугар кыттыһаахпыт диэн эттэ, суол онгорор техникалара барыта баар. 2020-2022 сылларга бу тэрилтэ Маалыкай-Хатыы суолугар 44.066.820 солк. суумаҕа өрөмүөн үлэтин ыппыта. 1 килэмиэтир

Чуукаар – Киров айан суола ардахтар кэннилэриттэн.

суол өрөмүөнэ 45 мөл. солк. тэҥнэһэр. Суоттаан көрүн.

Бу күннэргэ тутуу управлениетын Василий Кучаров, баһылык бастакы солбуйааччыта Василий Семенов, бары бэдэрэтчиктэр – “Партнер”, “Агроснаб”, “Основа” ХЭТ, Ньурбатааҕы мелиорация исписэлиистэрэ хамыһыйанан тахсан чопчу туох үлэ ытытары былааннахтара. Чуолкай хас

турба наадатын, сыаналарын билэн суол онгоһуутугар харчы көрүллүө диэн быһаардылар.

Маны тэнэ Акана-Чкалов суола эмиэ болжомтону эрэйэр, сырыы суовун кэриэтэ.

Этиллибитин курдук, суол өрөмүөнэ биир сыллаах үлэ буолбатах. Эһиил эмиэ хас эмэ күннээх ардах түстэҕинэ сырыы тохтуура сарбахтамат. Онон дьону таһарга вездеход ылар

туһунан боппуруос турда. Салгын уйуктаах суудунаны кытары вездеход сырыттаһына кыра кыһалҕалары быһаарыан сөп.

Ньурба-Хорула суола аҕыйах сыллааҕыта эмиэ улахан кыһалҕа этэ. Билигин кэм сырыы тохтообот. Онон аҕыйах сылынан Маалыкай түбэтин суола эмиэ онгоһууларыгар кыах баар.

Редактор
колонката

Дорооболорун, күндү
ааҕааччыларбыт!

Эһиги илиигитигэр “Ньурба – Огни Ньурбы” сангардыллыбыт таһаарыытын тутан олоһот. Атырдьах ыйыттан саҕалаан биһиги хаһыаппыт ааҕарга табыгастаах, көрөргө судургу буоллун диэн саңа көрүгүнэнэн табыста. Хаһыат ис тутула уларыйбат, эһиги сөбүлүүр р у б р и к а л а р г ы т , ааҕааччыларбыт санаалара, суруктара, дирин хорутуулаах матырыйалларбыт барыта онунан хаалыахтара.

Саңа сүүрэннэр манан эрэ түмүктэнэн хаалбакка салгы даҕаны баар буолуохтара. Хаһыаты тэнэ огнинюрбы.рф сайттыг эмиэ саңа былаһааккаҕа көстө. Кэм ирдэбилинен сайтка эмиэ инникитин элбэх уларыйылар баар буолуохтара.

Эрэдээксийэбит үлэһиттэрэ бу сайын элбэх үөрэҕи аастыбыт, билиини ингэриннибит. Ону барытын ааҕааччыларбыт туһаларыгар туттарга бэлэммит.

Хаһыаппыт саңа өгөнү онорон саҕалаата. Өскөтүн брошюра, чараастаах кинигэ, хомуурунньук таһааттарыаххын баҕарар буоллааххына биһиги ылсарга бэлэммит.

Эрэдээксийэ саңа мобильнай корпоративнай нүөмэрдэннэ: 8914-3000-137. Сурунан кэбиһин, ыйытыыларгытын, сонуннаргытын барытын Ватсап нөҕүө эбэтэр эрийэн билсиэххитин сөп.

Мантан иннэ ааҕааччыларбытын кытары биир ситимнэ баар буолуохпут. Араас сонуннаргытын, интэриэһинэй хаартыскаларгытын, видеоҕа устуулургытын ытытар буолаарын. Баҕар ким эрэ сэмээр хоһоон, кэпсээн суруйара буолуо. Киэн эйгэҕэ тахсарга күүс-көмө буолуохпут.

Санатабын, сыл иккис аңаарыгар сурутуу биллигин даҕаны буолтурар. Арасыйаа почтата сурутууну ытытар, умнубакка суруттарын.

Нэдиэлэ сонуннара

Новые назначения

Пресс-служба администрации МР.

Приказом главы МР «Нюрбинский район» с 1 августа 2023 г. первым заместителем главы Нюрбинского района назначен Семенов Василий Николаевич.

В.Н. Семенов родился в с. Хорула 08.12.1981 г.р. Окончил ЯГУ им. М.К. Аммосова по специальности «филолог, преподаватель якутского языка и литературы» (2005 г.), Российскую Академию народного хозяйства и государственной службы при Президенте РФ (2021 г.) по специальности «государственное и муниципальное управление».

С 2005 г. работал специалистом администрации Хорулинского наслега, в 2010-2016 г. – директор Хорулинской средней школы, с 01.01.2017 г. – глава МО «Хорулинский наслег», в сентябре 2021 г. был вновь избран главой наслега. С 06.10.2022 г. работает заместителем главы Нюрбинского района по вопросам комплексного развития сельских территорий, ЖКХ, экологии, гражданской обороны и ЧС.

Женат, имеет 3 детей.

Приказом главы МР «Нюрбинский район» от 1 августа 2023 года, заместителем главы Нюрбинского района по экономике и финансам назначен Мрякианов Эдуард Николаевич.

Э.Н. Мрякианов родился в г. Нюрба 24 марта 1988 года. Окончил с отличием Финансово-экономический институт СВФУ им. М.К. Аммосова по специальности «финансы и кредит» (2014 г.), также с отличием параллельно окончил Институт непрерывного профессионального образования СВФУ им. М.К. Аммосова по специальности «юриспруденция» (2014 г.).

С 2014-2019 гг. работал экономистом в ПАО «АЛРОСА-Нюрба», с 2020 года по настоящее время начальником Управления экономики Нюрбинского района.

В новой должности Э.Н. Мрякианов будет курировать отрасли экономики, финансов, предпринимательства и имущественных отношений.

В Нюрбе отменен карантин

Лена Петрова

Ветеринарное управление сообщает об отмене карантина по 3-му случаю бруцеллеза собак в городе Нюрба

В связи с умерщвлением больной собаки и выполнении всех пунктов комплексного плана мероприятий, по рас-

ражению Департамента ветеринарии РС (Я) неблагополучный пункт по бруцеллезу собак в городе Нюрба от 25.07.2023г.

закрыт. На данный момент остается один эпизоотический очаг в городе Нюрба.

Обуруот аһын харайар база өрөмүөннэнэр

Нюрбаҕа эргэ пишекомбинат аттыгар обуруот аһын харайар база өрөмүөннэнэр турар

Бу күннэргэ тыа хаһаайыстыбатын департаменын салайааччыта Леонид Ушканов

бэдэрээтчиги кытары үлэ хаамытын баран билистилэр.

Билигин сүрүн үлэтэ бүппүт, олохтоох уолаттар онгоро сылдыллар. Атырдык ыйын ортото газгольдер

кэлиэхтээх. Ону туруордулар даҕаны түмүктүүр этабыгар киириэхтээхтэр.

Үлэни тэтимирдэн биэрэллэригэр Леонид Ушканов соруудахтаата.

Күһүн үлэбэ кирирдэтин Андрей Тихонов соботуопкалыыр хаһаайыстыбата нэһилиэнньэттэн 200 туюнна хортуоска тутара былааннар.

Ханнык улахан спортивной тэрээһиннэр буолуохтарай?

Лина Семенова

Спортивной федерациялар Сэбиэттэрин быйылгы сылга 2-с көрсүһүүтүн улуус баһылыгын солбуйааччы Наталья Петрова салайан ытта.

Мунньахха «Спортивная Нюрба» Фонда иһинэн федерациялар хайдах быһылаахтык үлэлиэхтээхтэрин торумнастылар. Эрдэ оройуон баһылыга А.М. Иннокентьев этиитинэн тэриллитбит спорт адаптивнай көрүгүннэрин федерацията иһитиннэрбитинэн, буулдунан ыты уонна ох саананыгы тус-туска федерацияларын бииргэ холбоон, салайааччынан Василий Николаевич Се-

менов ананна.

Быйылгы сыл түмүктэниэн иннинэ 3 улахан спортивной тэрээһин ытыллара былааннар.

Атырдык ыйын 12 күнүгэр Арасыйа үрдүнэн бэлиэтэнэр Физкультурник күнүн чэрчитинэн 14-с адаптивнай спорт көрүгүннэрин Спартакиадатын чемпионнарын уонна призердарын чистиир тэрээһин тула кэпсэтии барда. Ону таһынан бу күн федерациялар маастаркылаастары ытыахайын дин этиилээхтэр. Тэрээһини үрдүк таһымна ытарга тэрийэр хамыһына олохтонно.

Балаан ыйыгар албан ааттаах биир дойдулаахпыт Ви-

талий Васильев бириһигэр ыстанга аһаҕас турнир, ахсынныга Кэрэ киһи уола Күүстээх Соппуруон өйдөбүлүгэр өрөспүүбүлүкэтээҕи турнир ытыллыахтара.

Чэпчэки атлетика федерациятыгар Ыччат политикатын управлениеттэн «Сүүрэр Нюрба» дин маассабай марафон ытыахха дин этии киирдэ.

Саахымат федерацията эмиэ сыл бүтүөр дээр оройуоннааҕы тэрээһин ытытары былааннаһы.

Балаан ыйыгар оройуон оскуолаларын үөрэнээччилэригэр чэпчэки атлетикаҕа күрэхтэһии, ахсынныга остуол тенниһигэр оройуон чемпи-

оната, волейболга улахан күрэхтэһии ытыллыахтаахтар.

Үөрэх дьыла саҕаланнаһына, оскуолалар спортивной саалаларын федерацияларга сыһыары туһунан кэскиллээх этии Үөрэҕири управлениеттэн киирдэ. Федерациялар спорка үрдүк көрдөрүүлээх, ситиһилээх оҕолору инники кыайыларга көбүлүүр сыалтан сылы түмүктүүр Чемпионнар Баалларын Ытытар Баҕа санааларын этиилэр.

«Спортивная Нюрба» Фонда үлэтэ-хамнаһа интэриэстээх дьонно дьэнкэ, аһаҕас буоларын туһугар цифровизация, сайт үлэтин күүһүрдэр былааннаахтар.

Улууска агитбиригээдэ үлэтин саҕалаата

Урукку кэмнэргэ култуура үлэһиттэрэ агитбиригээдэлэргэ тэрийэн, сайылыктары кэрийэн, күүстээх үлэбэ сылдыр дьоммутун-сэргэхситэр, сонунуомас тирирдэр, ылаан-туойан дьонун-сэргэтин үөрдэр үгэстээхтэрэ.

Ол үгэһи сөргүтэн, от ыйын 29 күнүгэр, оройуонмут културатын талба талааннаахтара Күндээдэ нэһилиэтин үс сайылыгар сэргэх сэннэнээх, ырыатойук бэлэхтээх, күүтүүлээх

күндү ыалдыт буоллулар.

Агитбиригээдэни Нюрба оройуонун баһылыгын солбуйааччы Наталья Петрова уонна Нюрба оройуонун Култуураҕа департаменын салайааччытын солбуйааччы Илья Николаев салайан илдьэ сырыттылар.

Биригээдэбэ Таркаайыттан Татьяна Васильева, Маартан Мария Оппудонова кыһынаан Камелия Яковлевалыын, Октябрьскай нэһиликтэн Анатолий Захаров уонна

Күндээдэттэн Алена Иппатьева, Элла Семенова, суоппар Анатолий Петров кытыһыны ылылар.

Сарсыардаттан айаннаан маннай Аранастаах сайылыгар тийэн үлэһиттэри көрсөн, ирэ-хоро кэпсэтэн, кэнсиэр көрдөрдүлэр. Салгы итинник көрсүһүүнү Кириэс сайылыгар ытыттылар. Салгы Үрүн дьэе сайылыгар эмиэ олус истинг көрсүһүү буолан ааста.

Аныгыскы нэдиэлэбэ

агитбиригээдэ, былаан быһытынан, Марха куустатын сайылыктарын кэрийэ, элбэх биир дойдулаахпытын сэргэхсити, күүстээх үлэбэ сылдыр дьоммутугар күүстэригэр күүс, сениэлэригэр сениэ эби.

Нюрба оройуонун култуураҕа департаменын сырдатар-иһитиннэрэр салаата.

Атырдык ыйын 1-2 күннэригэр Дьокуускайга РФ Уопсастыбаннай балаататын “Сообщество” форума буолла

Лена Петрова

Форумна кэмизэрчэскэйэ суох тэрилтэлэр, дьобус биисинэс, бэрэстэбиттэллэрэ, уопсастыбанныктар, волонтердар, социальнай үлэнэн дьарыктаныан баҕалаахтар у.д.а. муһунулар. Манна араас дьүүлэһиилэр, “төгүрүк остуоллар”, маастар-кылаастар, сэминээрдэр уонна оробуочай мунньахтар тэнинэн ытыллаллар.

Нюрба улуһуттан 4 киһилээх

делегация кытта сылдыр. Ыччат дьыалатын уонна имидж политикатын проектной отделын салайааччыта Елена Романова, Нюрба куорат дьаһалтатын архитектора Акулина Аммосова, Кииннэммит бибилиэтиэктэн Марина Илларионова, Нюрба куорат дьаһалтатын түөлбэлэри кытары эппиэттэх үлэһитэ Мария Анисимова.

Икки күннээх форум сүрүн

соругунан регионнарда гражданскай уопсастыба сайдар туругун уонна социальной хайысхалаах үлэлэри быһаары, баар кыһалгалары дьүүлэһии уонна ону быһаарар суоллары тобулуу буолар.

Быйыл бастакы эрэгийиэннээҕи «Сообщество» пуорум Воронеж куоракка буолан ааста. Сыл бүтүөр дээр өссө Вологда уонна Самара куораттарга ытыллара былааннар.

Хорулаҕа “Уйгун” СППК улууска биир үчүгэй көрдөрүүлээх тэрилтэ. Нэһилиэнньэҕэ таһаарар үүт аһа атыгыга хамабатык барар.

Олохтоох салайыныы

Улуус салалтата - Хорулаҕа, Таркаайыга

Улуус баһылыгы үлэтэ. Бу сайын Алексей Иннокентьев салайааччылаах бөлөх кыһалҕалаах нэһиликтэргэ сылдьан нэһилиэнньэни, миэстэтигэр отчуттары кытары көрсөр, тутуу бара турар эбийиэктэригэр сылдьан тутуу хаамытын билсэр.

Лена ПЕТРОВА.

От ыйын 28 күнүгэр улуус баһылыга Алексей Иннокентьев тутуу управлениетын салайааччыта Константин Иванов, тыа хаһаайыстыбатын департаменын салайааччыта Леонид Ушканов, урбаан департаменын салайааччыта Ньургуйана Михайлова састааптаах оробуочай бөлөбүнэн Хорулаҕа үлэлээтилэр.

Бастатан туран “Уйгун” СППК онгортон таһаарар сыаҕар сырыттылар. Сыллааҕы былаанна 427 туюнна үүттэн бүгүнгү

туругунан аһаарын толорбуттар. Сүөгэй, арыы, йогурт, кефир атыгыга таһаараллар.

Салгыы Хорула дьаһалтата олохтоох уолаттарга туттара сылдьар балаҕан дьэтин көрдүлэр. Алтынныгы үлэҕэ киллэрэр былааннаахтар. Манна түөлбөлөр мустар, мунньахтыыр, нэһилиэк араас култуурунай тэрээһиннэрин ытар былааннаахтар. 4 кыбартыыраалаах уопсай дьыҕэ билигин быраас, учууталлар олоролор.

Нэһилиэнньэни кытары көрсүһүүгө оттоохун тиэмэтэ сытыытык турда. Дьон хoduһаҕа

тийэр суол онгоһуутун ыйытар. Ходуһалара үксэ ууга сытар эбит да буоллар, от үүнүүтэ үчүгэй дириллэр. Оттонор сиртэн ууну түһэри боппуруоһун көтөҕөллөр. Мелиорация өттүгэр республика таһымнаах улахан үлэлэр былааннааллар.

Хорулалар окко былааннара быйыл 1650 т, онтон 80% толоро сатыахпыт дириллэр.

Олорор дьыҕэ хапытаалынай өрөмүөнүгэр Хорулаттан 8 сайаапка кириэн сытар. Бастатан туран байыаннай сулуспалаахтар дьыҕэ кэргэттэрэ приоритетка тураллар. Кэлэр

нэдиэлэҕэ анал хамыһынай тахсан дьыҕэлэри көрүүҕэ. Билигин күнү-дьылы баттаһа бэйэлэрин харчыларынан өрөмүөнүү сылдьахтарын наада, алтынныгы толуйуу түһөхтээх.

Салгыы оробуочай бөлөх Таркаайы нэһилиэгэр сырытта, аара Бөргөмдөҕө, Күбэйиндэҕэ, Бодоххо сырыттылар. От үүнүүтэ үчүгэй, 1 га сиртэн 2 туюнна от ылбыттар.

Алексей Иннокентьев байыаннай сулуспалаахтар дьыҕэ кэргэттэригэр олохтоох дьаһалтаҕа тыраахтырынан отторун охсон көмөлөһөллөрүгэр

соруудахтаата.

Быйыл күһүн кириэхтээх 4 кыбартыыраалаах дьыҕэ тутуутун хаамытын көрдүлэр.

Салгыы “Байар” собуотугар сырыттылар. Быйылгы былааннара 246 т, аһаарын туттуттар. Кировтан, Антоновкаттан, Убайаантан, Ньурбаттан уонна Таркаайыттан аҕалаллар. Суорат, йогурт, бифилюкс онгортон атыгыга таһаараллар. Арылары нэһилиэнньэҕэ 1000 солк. атыылаабыттар.

Нэһилиэнньэни кытары көрсүһүүгэ хoduһаҕа барар суол, чуолаан биир муоста өрөмүөнүн туруорсаллар. Улуус баһылыга элбэх хаһаайыстыба оттуур сиригэр барар суолун нэһилиэнньэ уопсай күһүнэн субуотуньуктаан муостаны бэйэлэрэ онгостоллоругар сүбэлээтэ.

Ыраастаммыт иһэр уулары Кировтан таһаллар, Алексей Иннокентьев элбэх нэһилиэнньэлээх сиргэ Таркаайыга туһунан ууну ыраастыыр ситим баар буолуохтаах диэтэ. Урбаан департамена уонна Таркаайы нэһилиэгин дьаһалтата бу боппуруоска үлэлэниэх буоллулар.

Кулууп тутуутун изыскательнай үлэтэ бүппүтэ, докумуона үлэҕэ сылдьар.

Өрүскэ кириэр суол туорааһыннарыгар мас лабаалар мэхэйдээн утары аасыһарга сэрэхтээх дириллэр. Сокуон быһыытынан суолтан миэтир эрэ кэрингэ кэрдиллэр, онтон иһирдэ киирдэххэ ыстарааба улахан. Онон бу боппуруос икки өрүттээх буолан тахсар.

Ыспыраапка: билигин Хорулаҕа 1618 төбө сүөгү баар. 5 бааһынай хаһаайыстыба, 1 кэспэрэтиип, 102 чааһынай дьон оттуу сылдьар, 10 тахса ыал оттоон бүттэ. Таркаайыга 116 төбө сүөгү, 888 сылгы баар

Оттоохун

Үгүс хoduһа уу анныгар сытар, ол эрэн от үүнүүтэ үчүгэй

Лена ПЕТРОВА.

Ааспыт нэдиэлэҕэ улуус баһылыга Алексей Иннокентьев оттоохун хаамытын, хoduһалар туруктарын дьүүллэһэ нэһилиэк баһылыктара, сир кытары сыһан үлэһиттэрэ, тустаах тэрилтэлэр салайааччылары, исписэлиистэрэ кыттылаах мунньах тэрийэн ытта.

Ходуһалар улахан аһаардара ууга да сыттар, кыты өттө уонна үрдүк сирдэрэ үчүгэйдик үүммүттэр.

Кыһалҕалаах нэһиликтэр Хангалас, Үөдэй диэки саамай оттонор сирдэрэ Мийһээн, Киэн Түөлбэ ууга баран сыталлар. Саатар Мийһээн уутун түһэрэгына Төрүккэ баар шлюз-регуляторы хамнатан биэриэххэ наада диэн Хангалас баһылыга Серафим Винокуров туруоруста. СӨ ТХМ Мелиорация управлениетын Ньурбатааҕы филиалын

салайааччыта Алексей Васильев тахсан көрөн, миэстэтигэр быһаарыны ылыныахтара.

Леонид Ушканов элбэх оттонор хoduһалара ууга сытар нэһиликтэр баһылыктарыгар мунгутуур бэлэм буолуу эрэһимин биллэрэн баран харчыгытын от атыылаһарга, тийтэрэргэ уурунун диэн сүбэлээтэ. Быйыл оту атын сиртэн киллэрбэккэ, оройон иһигэр мэнэйдэхэр курдук дьаһанарга үлэлиэхтэрэ.

Сорох дьон бэлиэр оттоон бүппүт эбит буоллактарына, хас даҕаны ыал кыаммакка сылдьаллар. Кинилэргэ ким төһө кыахтааһынан бириддилен көмө онгоһуллар. Холобура атырдык ыйын 1 күнүгэр Дьийкимдэ нэһилиэгиттэн байыаннай сулуспалаах Альберт В. дьыҕэ кэргэнигэр 9 киһи тахсан окко субуотуньуктаатылар. Отчуттар биригээдэлэрин улуус баһылыгы солбуйааччыта Наталья Петрова салайда. Оройон дьаһалтатыттан

Быйыл оту тастан киллэрбэккэ, оройон иһигэр мэнэйдэхэр сыал-сорук турар.

уонна 4 нэһиликтэн эдэр ыччат, спорт управлениетытан, тыа хаһаайыстыбатын департаменттан исписэлиистэр түмсэн, муньуу күүстээх

үлэтин үмүрүттүлэр.

Кэтэх хаһаайыстыбаларыгар барыта 20 төбө ынах сүөгүнү тутан олорор дьыҕэ кэргэн сааһыран, үлэни кыайбат

буолан иһэллэрин, отторун муньуутугар ыарырҕата сылдьыттарынан кэпсээтилэр. Тураттан көмөлөһөр дьонно суохтарынан, оскуолаҕа үөрэнэр 2 сизэннэрэ күүс-көмө буолалларын үлэстэн туран, субуотуньукка кыттыбыт дьонго улахан махталларын тиэртилэр. Бу иннинэ Ньурба улуунун ыччаттара Маарга байыаннай сулуспалаах Прокопий Т. дьыҕэ кэргэнигэр окко көмөлөспүттэрэ.

Быйылгы үүт былаанын 100 % толорго сорук турар. Билигин туттарааһын тиэмэтэ үчүгэй, Ньурба улууна өрөспүүбүлэҕэ бастыһынар кэккэлэригэр сылдьар. Быйыл маһаһынарга үүт ас отой кэмчи этэ, арыы сыаната билигин даҕаны олус үрдүк. Былырын төбө харчытын түнгэтэн элбэх дьон сүөгүлэрин ытталар, ыабакка былаан туолбатаҕа. Эрдэ сылларга 5500-6000 т үүт ыанар эбит буоллаҕына, билигин былаан 3748 эрэ туюнна.

Тыа хаһаайыстыбата

Тэтим былырыынныттан ордук эрэри...

Үүт соботуопката. Быйыл от ыйынаабы тиһэх дааннайынан, өрөспүүбүлүкэ үрдүнэн 29 685,40 туонна үүт тутулан, сыллаабы былаантан 46,38 % туолан иһэр.

Василий НИКИФОРОВ

От ыйынаабы тиһэх дааннайынан, өрөспүүбүлүкэ үрдүнэн 29 685,40 туонна үүт тутулан, сыллаабы былаантан 46,38 бырыһыана туолан иһэр. Былырыын баччаа соботуопкалаабыт кээмэйтэн 73,25 туоннанан элбэх. Ити гынан баран, кыраапыктан хаалы улахан: 32 880,40 туонна тутулуохтаага былаанаммыт буоллабына, туолуута – 90,28 бырыһыан.

Сыл устатыгар барыта 62 тыһ. туонна үүт соботуопкаларынгар өрөспүүбүлүкэ бүддьүөтүттэн 3 млрд. 840 мөл. солкуобай (2022 сыллааҕар 740 мөл. солкуобайынан элбэх) угуллубута. Үбүлээһин эбиллэтигэр былырыынны кээмэйтэн 2 тыһ. туоннанан элбэх үүт былаанаммыта уонна Ил Дархан тус дьаһалынан соботуопкалар үүт 1 киилэтигэр ыстаапка 50 солкуобайтан 60 солкуобайга диэри үрдэтиллибитэ сабыдыаллаата.

Тыа хаһаайыстыбатын үлэтин өйөөһүннэ судаарыстыба бөлүмүчүлүгүн толорор муниципальнай тэриллэлэргэ субвенция быһыытынан 3 млрд. 23 мөл. 409 тыһ. 75,21 солкуобай көһөрүллэн, бүтүтүн көрүлүбүтүтэн 79 бырыһыана улуустарга тиэрдиллэнэ. Быйыл үүтү соботуопкалыыр быраабы 19 улуустан уонна Дьокуускай куораттан 40 тэрилтэ ылбыта. Саамай элбэх соботуопсуктаах Сунтаар (5) уонна Хаңалас (4). Бүлүүгэ, Кэбээйигэ, Мэнгэ Хаңаласка, *Нурба*, Уус Алданга 3-түү, Үөһээ Дьааҥыга, Тааттага, Томпоҕо уонна Дьо-

Хаартыска: Ulus.Media архыбыттан

куускайга 2-лии тэрилтэлээхтэр. Онтон уратыларга биридди соботуопсук үлэлиир.

Улуустарынан ылан көрдөххө, сыллаабы былааны толоруу бырыһыанынан Мииринэй (65,68), Кэбээйи (60,40), Сунтаар (55,66), Нам (52,96), Дьокуускай (52,83), Бүлүү (49,95), Хаңалас (49,53), Ленскэй (49,18), *Нурба* (48,79) инники иһэллэр. Оттон бириддиэлэн соботуопсуктар ортолоругар бастын көрдөрүүлээхтэргэ былааннарын аңаарын аһарыттары ааҕар буоллааха: 65,68

%-наах "Новай" ХЭУо (Мииринэйгэ соботуопсук), 64,51-дээх "Томтор" кэпэрэтиип (Кэбээйи), 61,25-тээх "Ситим" ТХПК (Хаңалас), 54,93-тээх "Дьулуур" кэпэрэтиип (*Нурба*), 52,96-лаах "Эрэл" ТХПК (Намга соботуопсук), 52,22-лээх "Мүрү Ас" (Уус Алдан), 51,44-тээх "Баай Ас" (Таатта). Балары сэргэ Сунтаар уонна Кэбээйи соботуопсуктара бары 50 %-наах кирбиини аһара түстүлэр.

Кэтэх ынахтаах ыаллар үүттэрин тутууга соботуопсуктартан хастара хайдах

үлэлэһэллэригэр тохтуом. Быйыл соботуопкалыыр тэрилтэлэр ыал ынаҕын үүтүн бэйэлэрин суоттарыгар атыылаһаллар, ол аата туталарын-туппаттарын бэйэлэрэ быһаараллар. Үөһө ыйлыбыт соботуопка бүтүтүн кээмэитин (29 685,40 туонна) иһиттэн бу отчуоттанар кэмгэ судаарыстыба өйбүлэ суох 362,25 туонна тутуллубут. Кэтэх үүтүн тутууга 6 улуска уонна Дьокуускай куоракка 11 тэрилтэ үлэлэһэр.

Бастыҥнара Дьокуус-

кай 124,38 туонна үүтү соботуопкалаабыт. Бу иһигэр соботуопсук бырааба суох буолан, тэрээһиннээх хаһаайыстыбалартан туппат урбаанньыт М.С. Зырянов киин куорат аттынаабы нэһилиэнньэлээх пууннар ыалларыттан 78,75 туонна үүтү атыыласпыт. Бу көрдөрүү бириддиэлэн соботуопсуктарга саамай улаханнара. Дьокуускай базалаах "Туймаада" ПК ХЭУо 45,63 туонна үүтү туппут.

Кэтэх үүтүн тутууга улуустартан Бүлүү кэпэрэтииптэрэ көхтөөхтөр. Ленскэйгэ соботуопсук "Батамай" ХЭУо 50,13, Мэнгэ Хаңалас улууһугар "Хоту" ТХПК 36,09 уонна "ЯНП" ТХПК 14,04, Намга "Эрэл" ТХПК 41,06, *Нурба* "Илгэ" кэпэрэтиип 17,33, "Өлүөхүмэ кыладабыайа" ХЭУо 13,25, "Хаңалас-Ас" 20,85 туонналаахтар.

Ыаллар халлаантан кэлэн түһэр "төбө харчытын" таһынан 12 мөл. 44,72 тыһ. солкуобайы эбии дохуот аахсыбыттар. Тыа хаһаайыстыбатын министиэристибэтин астыыр-үөллүүр бырамысыланнаска салаатын исписэлиистэрэ холобурдаан этэллэринэн, кэтэх ыал киилэ үүтүн "Сыа Бүлүү", "Туймаада" уонна "Эрэл" 10-нуу, "Үйгү" 12-лии, "Мастаах-Агро" 13-түү, "Хоту" 13,7-лии, "Өлүөхүмэ кыладабыайа" 15-тии, урбаанньыт М.С. Зырянов 16-лыы солкуобайга атыылаһаллар. Көстөрүн курдук, ким ордук көбүлүүр – обургутук туппут. Ол эрэри, төһө даҕаны буоллун, күөх сайыҥна Маңааччыйата харчы тэбэн биэрэрин ким сириэ баарай. аһан? ...

Бабушки проводят мастер-класс

Кира ПАХОМОВА

В улусе ежегодно в летнее время для досуга школьников действуют разные лагеря. На базе Маарской школы был открыт Эколого-оздоровительный лагерь дневного пребывания «Сардаана».

Целью лагеря явилось создание условий для полноценного летнего отдыха детей и формирование у детей глубоких экологических знаний и умений в непосредственном общении с природой. Задача лагеря: расширить экологи-

Летний отдых

Каникулы с пользой

ческие знания, полученные в школе, воспитывать экологическую культуру детей и бережное отношение к природе, формировать эстетическое отношение детей к окружающей среде и труду, развивать творческие и коммуникативные способности, приобщение детей к изучению природы, истории родного села, осознанию связей человеком и природой.

"Программа Эколого-оздоровительного лагеря реализована в этом году и была запланирована на 1 сезон. Утро начинается с общего сбора, где воспитатель знакомит с планом работы, затем начинается завтрак. В лагере летние каникулы с пользой провели 21 школьник разных возрастов,

начиная от 7 до 14 лет. Каждый день проходили разные конкурсы. Например, в конкурсе на лучшую эмблему лагеря победила эмблема Олеси Егоровой. И это эмблема была нарисована на футболках детей.

Под руководством воспитателя Анидоры Васильевны дети собрали одуванчики и сделали мед, мед получился очень вкусным. Всем очень понравился. Собрав иван-чай, ребята сделали заготовки чая. Все дети с интересом отнеслись к этой деятельности и активно участвовали.

К нам в лагерь приезжал инспектор Нюрбинского Комитета охраны природы Алексей Борисович Афанасьев, который провел инструктаж по технике безопасности во время

пребывания в лагере, затем вместе с детьми поехали на озеро Дяппыда. Алексей Борисович рассказывал как правильно собирать водные растения и насекомых. Дети собрали улиток для изучения их деятельности, научились как правильно собирать гербарии. Всем понравилось испытать полученные знания на практике", - поделилась Жанна Васильевна Константинова, начальник Эколого-оздоровительного лагеря дневного пребывания.

Под руководством Валентины Васильевны, воспитателей и вожатых, дети побывали в лесу для изучения растений и экосистемы в целом. Также обществом бабушек села были организованы мастер-классы по изготовлению разных на-

питков из ягод. Был снят видеоролик совместно с ребятами и бабушками.

В план лагеря также входили кружки, экскурсии, тематические вечера и т.д. «Благодаря работе дружного коллектива, лагерь был очень интересным и познавательным. Выражаю огромную благодарность нашим поварам, воспитателям, вожатым, медработнику и отдельно хочется поблагодарить Валентину Васильевну, Артема Николаевича, директора Маарской школы. Благодарю за доверие назначить начальником лагеря, это большая честь для меня.

Благодаря активным детям и креативному руководству сезон в нашем лагере был завершен. Надеемся на поддержку и продвижение нашего Эколого-оздоровительного лагеря», - говорит Жанна Константинова.

Нурба уола - байыаннай параакка

Биир дойдулаахпыт Арассыяа таһымыгар. Нурбатаағы техническэй лиссиэй выпускнига Дьулусхан Иванов Владивостокка буолбут байыаннай флот параадыгар кытынна

Антонина СЕМЕНОВА.

Соторутаагыта Владивосток куоракка Арассыяага Муоратаағы байыаннай флот күнэ бэлиэтэнэн ааспыта. Байыаннай параакка Арассыяа Президентэ Владимир Путин кыттыыны ылбыта. Нурбатаағы техническэй лиссиэй выпускнига Дьулусхан Иванов ол байыаннай параакка стройунан хаамыыга кыттыыны ылан, нурбаларга үтүө сонуну аҕалла.

Нурба куорат олохтоохторо, биэс оҕолоох Максим Васильевич, Виктория Семёновна Тыркаевтар дьэ кэргэнгэ Дьулусхан иккис оҕо буолар. Бу ыал тэҥ саастыгы бырааттылар Дьулусхан - Владивостокка, Петр Уссурийскайга ВДВ-га ытык иэстэрин толорон сулууспалыгы сылдьаллар. Иккиэн Нурбатаағы техническэй лиссиэйгэ үөрэммиттэр. Дьулусхан Дьокуускайдаағы ХИФУ юридическай салаатын, Петр тыа хаһаайыстыбатын техникумун лесник үөрэҕин бүтэрбиттэр.

Дьулусхан Иванов Нурба-

таағы техническэй лиссиэйгэ үөрэнэр кэмигэр «Искра» байыаннай-спортивной кулуупка дьарыктаммыта. Салгыы «Искра» байыаннай-спортивной патриотическай кулууп туһунан санатан ааһыам.

2015 сыллаахха тэриллибит «Искра» байыаннай-спортивной патриотическай кулууп 2015-2018 үөрэх дьылларыгар Казань куоракка «Наследники Победы» XV Бүтүн Арассыяатаағы ыччат байыаннай-спортивной тэрилтэлэрин кадетскай куорпустарын түмсүүтүн кыттыылаахтара. Татарстан Өрөспүүбүлүкэтигэр ытыгылыбыт уопсай хамаанданан күрэхтэһиигэ Арассыяа 34 регионнарыттан 51 хамаандаттан 13 миэстэ, «Союз – 2018» «Наследники Победы» култуурунай бырагыраама түмсүүтүн кыайылааҕа.

Ону сэргэ «Искра» БПК өрөспүүбүлүкэҕэ ытыгылыбыт икки төгүллээх байыаннай-спортивной кулууп кыайылааҕа, Владивосток куоракка ытыгылыбыт Ухук Илингги II-с байыаннай патриотическай кулууптар бэстибээллэрин «Никто кроме нас»

холбоһуктаах түмсүүлэрин призердара буолаллар. Байыаннай саппаас старшай сержана, "Надежда Якутии" бэлиэлээх физическэй култуураҕа үрдүк категориялаах учуутал Попов Игорь Михайлович салайааччынан күн бүгүнгэ диэри үлэлиир.

Бу кулуупка дьарыктанар оҕолор эт-хаан өтүнэн сайдаллар, өй-санаа өтүнэн эбиллэллэр, спортивной көрүҥнэргэ кытталлар. Спордунан дьарык-

танар, байыаннай хайысханан барар оҕолор доруобуйалара тупсар, үөрэхтэригэр үчүгэйдик үөрэнэллэр.

- Биһиги уолбут Дьулусхан Нурбатаағы 3 №-дээх начальнай оскуоланы бүтэрбитэ. Салгыы Нурбатаағы техническэй лиссиэйи ситиһилээхтик бүтэрэн, Дьокуускайдаағы ХИФУ юридическай салаа орто үөрэҕин бүтэрбитэ. Билигин Владивостокка ракетнай байыаннай сулуусаҕа ытык иһин толорор, этэрэтигэр хамандыыр, - диэн ийэтэ Виктория Семеновна кэпсэтитин саҕалаата.

- Оҕобут Дьулусхан оскуолаҕа үөрэнэрин саҕатан көхтөөх, элбэх ситиһилэрдээх лиссиэйи бүтэрбитэ. Ол курдук өрөспүүбүлүкэтээҕи, оройуоннаағы НПК-ҕа, «Инникигэ хардыы» НПК-ҕа ситиһилээхтик кыттан IV-I истиэпэннээх дипломант буолталаабыта. Хаһа даҕаны "Будущий дипломант-2018-2019" аатын ингэрбиттэрэ.

Спорт өттүгэр кэккэ ситиһилээх. Үөрэммит оскуолатыгар мас тардыһытыгар, гиревой спорка оройуоннаағы күрэхтэһиилэр кыайылааҕа

буолталаабыта.

Нурба куоратыгар ытыгылыбыт ойуулуур-дүйүннүүр ускуустуба быыстапкатыгар тимири уһаныыга бастагы миэстэ, оройуоннаағы "Отец. Отечество. Отечество" аҕалар кэмпириэнсийэлэригэр «Саха быһаҕа» үлэтинэн кыттыыны ылбыта.

Бу сылга ыам ыйын 9 күнүнээҕи уонна Арассыяага Муоратаағы байыаннай флот күнүгэр аналлаах параадтарга кытынна. «Бу сырыыга эмиэ Владивостокка параакка бэлэмнэнэ киридибит», - диэн уолбут ити курдук соһуччу кэпсиир идэлээх.

Түгэнинэн туһанан, Нурбатаағы техническэй лиссиэй «Искра» кулууп салайааччытыгар, үрдүк категориялаах учууталытыгар Попов Игорь Михайловичка биһиги дьэ кэргэн аатыттан махталбын тиэрдэбин. Игорь Михайлович ыччаттары дойдуларын көмүскүүргэ патриотическай тыынна иитиэ үүнэр көлүөнэбит инники олохторун булуналларыгар үтүө холобур буолар, - диэн ийэ быһыытынан махталын биллэрдэ.

ЭЛБЭХ ОҒОЛООХ ЫАЛЛАР КИИН СИРГЭ ТАЛАҤАЛЛАР

Баһылык Семен Александрович Корякин көрүүтүнэн сана уулуссаларга спорт зйгэтигэр ааттаах-суоллаах дьоммут ааттарын биэрэн инникитин спортивной, олимпийскай микроорайон буолара былааннар. От ыйыттан суолугар, уотугар туруросу, үбүгэр кирисии үлэтэ ытыгыллан ааспыт нэдиэлэҕэ өрөспүүбүлүкэ бүддьүөтүгэр 50 мөлүйүннээх сайаапка баран турар.

Антоновкаҕа сир ылыытыгар 2015-тэн бу сылга диэри 112 ыал реестрга турбута. Сокуон быһыытынан улууска биэстэн элбэх сыл олохтоох буоллаахына ханнык баҕарар муниципальнай тэриллиигэ сайаапкалыаххын сөп.

Манна олохтоохтор даҕаны, атын да нэһиликтэртэн бааллар. Эмиэ да тыа сирэ, эмиэ да киингэ чугас буоламмыт Антоновкаҕа элбэх киһи талаһар. Тыырыллыбыт учаастак сирин быһа (межевание) оҥоһуллан, докумуона барыта бэлэм. Нэһиликтэн тахсыыга

трасса уҥа өттүттэн Атах ойуур диэки устун көнө, кураанах учаастактар.

Дьэ бөҕөтө дьэндэйэн туруо диэн киһи билигин хараҕар ойуулаан көрбөт курдук. Кыталыктаағы санаан. Уруккута эмиэ ырааһыа, билигин номноу кэнээн, улаатан тохсус түүлбэ буолан турар. Манна даҕатан эттэххэ, эрдэ түгэтиллибит учаастактар микроорайонугар, Кыталыктаахха, бу күннэргэ ЗЭС уотун тардан бүтэрдэ. Манна эмиэ кункуруска кирисэн тутуу министриэтигэтин нөҥүө үп көрүллүбүтэ.

Баһылык солбуйааччыта Александра Михайловна Иванова этэринэн «Развитие и освоение территорий в целях жилищного строительства» бырагыраамаҕа Октябрьскай нэһилиэк куһаҕана суохтук кыттар: «Кыталыктаахха барыта 74 сир түгэтиллибитэ. Кункурска кыттан икки сылга тыыран уоттанна. Манна бэйэбит харчы көрүнэн 1 мөл. кытты-

спыпыт, уопсай суумата 15 мөл. кэриэтэ. Тутуу министриэтигэтигэн 2020 сылга 20 мөл., 2021-гэ 24 кэринэ мөл. кэлбитэ. Быһылгы сайаапкалаабыт суумабыт ботуччу, улуус өйбүлэ баар. Кункурус бу да сырыыга ситиһилээхтик ааһыа, элбэх оҕолоох ыалларбыт сотору кэминэн дьэ туттан саҕалаахтара диэн эрэнэбит».

Улуустаағы сир, баайдуол сыһыаннаһылары кэмистиэтин Октябрьскай нэһилиэги көрөр инженер-землеустроитель Николай Прокопьевич Тихонов кэпсиир: «Бу тыырыллыбыт учаастактар сирин-уотун онорон биэриигэ ирдэбил быһыытынан олохтоох тэрилли, улуус уонна өрөспүүбүлүкэ бүддьүөттэрэ кыттыһахтаахтар. Элбэх оҕолохторго сир номноу тыырыллан турар буоллаҕына бу дьыала ордук түргэнник хамсыыр, приоритеттаах буолар.

Онно эбии сүүстэн тахса учаастак буолан бэйэтэ туспа микрооройон. Ол иһин сайа-

былыанналары мунһан, ити кэмгэ нэһилиэк бүддьүөттүн харчы көрүнөн, докумуонун барытын бэлэмнээн үлэ ытыгыллар. Учаастак иэнэ 15 суотай. Сир ылааччылар кадастровай инженер өнөтүн туһанан учаастактарыгар бэлиэ туруоттаран, дьаһалтаҕа бас билиигэ дуогабар баттанан бүтүлэр». 112 киһиттэн 106-та сир ылаллар, атыттар өрөспүүбүлүкэ салалтатын уурааҕынан учаастак оннугар баҕа өтүнэн 200 тыһ. солк. ылары талбыттар.

Онтон уотун тардыыга элбэх оҕолоох ыал элбириин кэрэхэлээн олохтоох дьаһалта 120 учаастагынан ааҕан сайаапкалаах. Бу сир бас билии буолан инникитин ким хайдах дьаһанара бэйэтин көгүлэ. Сүрүнэ диэн элбэх оҕолоох дьоммут-сэргэбит олохторо өссө тупсан, ситимнээн силигилиир, үлэлээн үүнэр-сайдар Октябрьскай нэһилиэкпит кэскилэ кэнги турдун.

Региональное отделение «Единой России» определило пять лучших местных отделений в Якутии

Пять местных отделений Якутского регионального отделения партии «Единая Россия» были признаны лучшими по итогам оценки их деятельности с начала года.

Якутское региональное отделение «Единой России» оценило работу своих 36-ти местных отделений. В оценочные критерии деятельности вошли такие показатели, как прирост членов

партии и ее сторонников от числа избирателей в районе, работа с депутатами всех уровней, реализация плана мероприятий, а также работа по организации предварительного голосования в своем районе.

Как пояснил руководитель

исполкома партии «Единая Россия» Руслан Платонов, лучшими были признаны пять местных отделений:

— По результатам конкурса лучшими были признаны местные отделения в Намском, Нюрбинском, Усть-Алданском,

Сунтарском и Эвено-Бытантайском районах. Секретари и исполнительные секретари этих местных отделений показывают очень хорошие результаты работы. Например, в Эвено-Бытантайском районе был достигнут один из самых

лучших показателей по организации предварительного голосования в Якутии. Мы гордимся нашими местными отделениями! — подчеркнул руководитель регионального отделения партии «Единая Россия» Руслан Платонов.

Валентин Иванов: Как я стал летчиком-инженером фронтовой истребительно-бомбардировочной авиации

Гордость улуса. Отрывки из трилогии мемуаров нашего земляка ИВАНОВА Валентина Капитоновича – полковника ВВС в отставке, заслуженного военного специалиста России, кандидата военных наук.

Капиталина АЛЕКСЕЕВА,
общественный деятель, публицист, руководитель пациентского движения «Антирак» ДОРОГА В НЕБО.

Дорога в небо

Как вместо морского летчика-истребителя я стал летчиком-инженером фронтовой истребительно-бомбардировочной авиации

Выбор профессии

Проблем с выбором профессии у меня не было. Сколько себя помню, я мечтал стать летчиком, именно летчиком, а не пилотом гражданской авиации. Причин на это было больше, чем достаточно. Зачитывался литературой о знаменитых первых Героях Советского Союза Ляпидевском, Левановском, Каманине, Доронине... участниках экспедиции по спасению «Челюскинцев». Все они были морскими лётчиками. Особенно запала в детскую душу книжечка о знаменитом морском истребителе Борисе Сафонове. Почему-то мне до сих пор кажется, что он остался жив, после его последнего боя. Должна была его подобрать чья-нибудь подводная лодка, находившаяся в этом квадрате. Эта мысль меня до сих пор не покидает.

Следующим мотивом в выборе профессии, конечно, пример старшего брата – Иннокентия, летчика-истребителя. Я его просто боготворил. Немалую роль сыграли в выборе профессии первые пилоты, летавшие в Ньюрбе. Никто не мог похвалиться среди пацанов, что усатый красавец, в унтах, комбинезоне, в меховом шлемофоне с очками и в меховых крагах из собачьей шкуры – наш квартирант Илья Григорьевич ЖУРАВЕЛЬ с сыном Серёгой и женой Лидией Сергеевной.

Кроме этого, мы переехали с берега любимой реки на Маяковку и оказались у аэропорта. Взлеты и посадки всех самолётов происходили у нас на глазах, и мы знали по времени, куда летит или откуда прилетел самолёт. Первые пилоты-якуты: Николай КИРИЛЛИН, Семён ИВАНОВ, встали на крыло тоже из нашего дома. Для них был выделен уголок в нашем доме на две кровати. Так что все мое детство прошло в окружении пилотов и авиации.

Наступил момент выбора учебного заведения. К этому времени я определился стать истребителем-перехватчиком или морским истребителем. Почему перехватчиком, видимо красиво звучало и рекламировалось новое развитие авиации по применению ракет класса «воздух-воздух» истребите-

Мне кажется, интересно почитать этот материал как молодым, только вступающим в жизнь, так и представителям послевоенного поколения, как воспоминания об их давно минувшей юности, когда они были на пороге взрослой жизни.

лями. Все это мы узнавали на плакатах в райвоенкомате, где охранником и уборщицей работала мать моего друга Коли ВАСИЛЬЕВА — Хоодоус. Вечерами мы были там хозяевами. Вскрывали все шкафы, где хранилось учебное оружие, автоматы, винтовки, пулеметы, гранаты. Разбирали и собирали на скорость. Они жили при военкомате, и переход туда был из их каморки, минуя главный вход.

В эти годы вышел на экран кинофильм «Звёзды на крыльях». Фильм о курсантах, будущих морских истребителях. На этом и остановился мой выбор. На титрах фильма фигурировало участие при съёмках выпускников Ейского военно-морского авиационного училища лётчиков им. И.В.Сталина. Название было длинное, не очень понятное для моего разума, и я ходил несколько раз в кино, с карандашом и листком бумаги, чтобы правильно зафиксировать в памяти название училища. Когда я в открытую заявил, что буду учиться на военного летчика, никого эта весть не обрадовала.

Первым человеком, не воспринявшим мое желание, ока-

залась, конечно, Мама. Она знала судьбу старшего сына Кеша, который был уволен на гражданку по сокращению Вооружённых Сил и думала, что та же участь постигнет и меня. Вторым противником, к сожалению, стал мой любимый старший брат Кеша. Повод у него был очевиден: может случиться, что и с ним. Но порекомендовал сдать документы в гражданское летное училище: «После училища приедешь, будем летать в одном экипаже. Будешь летать в белой рубашке с галстуком, костюме, а не в пропотевшем летном комбинезоне, противоперегрузочном костюме и в «каска» (защитном шлеме)». Его доводы мною были опровергнуты. Я стоял на своем.

Следующими противниками оказались бывшие военные лётчики – коллеги брата Виктор ДУМОВ и Толя КУЛЯБИН. Они настолько были оскорблены политикой разоружения 60-х годов и были категорически против моего выбора профессии. Брат объявил мне бойкот и устранился от всех видов консультаций.

Пришел я на приём в военкомат с изъявлением желания

поступить в летное училище. Здесь я встретил, как мне показалось тогда, если не противников, то открытых саботажников (с моей «колокольни», простите меня, уважаемые коллеги). Игра шла в одни ворота. Я заявляю о своем желании поступить в летное училище. Мне объясняют, что нет разрядки. Пожалуйста, в какие-то общевойсковые, танковые... училища. Запомнилось, в разрядке была Военно-медицинская академия. Интересно узнать, кто воспользовался этим шансом стать военврачом из якутян 1963 года набора?

Теперь я понимаю их отношение ко мне. Им нужно было выполнять план, разрядку. Никто не удосужился мне объяснить, что нужно обратиться непосредственно в приемную комиссию, откуда будет оформлен вызов и это будет основанием для направления меня военкоматом на учебу. Разрядки нет, иди, пацан, гуляй! Военные лётчики, к кому я обращался за советом, перечислили училища, которые они знают и посоветовали написать письма в приемные комиссии.

Также объяснили, что в газете «Красная Звезда» публикуются объявления о наборе курсантов. В военкомате попросил подшивку газет для чтения, заблаговременно имея в кармане лезвие для бритья. Изучая содержание газет, понял, что объявления о наборе курсантов публикуются на последней странице. С этого момента подшивка газеты военкомата лишилась объявлений о наборе курсантов в летные училища. Написал во многие училища письма. Адресов у меня оказалось больше, чем объявлений в газете. Стал ждать ответов на мои письма.

А время идёт. Окончил школу. Прошел ысыах. Вдруг начали поступать письма, в которых указано, что такое-то училище расформировано, такое-то расформировано... Вот почему у меня было больше адресов, чем в газете. Вдруг приходит письмо из Тамбовского училища. Виктор Думов говорит, что оно готовит бомбардировщиков и советует поступать, имея ввиду, что легче будет устроиться в гражданской авиации. Я жду только вызовы из Ейска (морячки) или из Армавира (перехватчики).

К моей радости, приходит письмо из Армавира. Но содержание меня совсем не обрадовало. Училище принимает гражданскую молодежь, окончившую аэроклубы.

О каком аэроклубе могла идти речь в Ньюрбе в те времена? Так что истребительная авиация противовоздушной обороны страны отказала мне в моих самых лучших желаниях. Время идёт... Выпускники школ разъехались поступать в

ВУЗы страны. Я один шатаюсь по Ньюрбе. Каждое утро на лице Мама читаю укор. Она страдала от того, что я не дождусь вызова, и опоздаю поступить в ВУЗ. Постепенно ее волнения начали передаваться и мне. Но назад хода не было.

Однажды вечером Мама завела разговор о том, что долго нет вызова и вряд ли он будет. Есть и другие военные профессии престижные, как военврач и т.д. Я понял, что она была в военкомате и узнала, что есть разрядка в медакадемию. Это было для меня ударом. Я скрывал от нее, что есть разрядка в военно-медицинскую академию. Она стала убеждать меня, что самые грамотные врачи – военные, они тоже ходят в военной форме... Я понял, что началась психологическая атака. В семье у нас было принято принимать пожелания, советы Мама, как голос Родины, как боевой приказ. Зная свое отношение к Мама, я понял, что могу поддаться ее уговорам и согласиться на ее совет.

И вдруг внутренний голос спрашивает: «А где морская авиация?» Я вижу себя в бескозырке, на ленте которой еле вмещается название училища золотыми буквами: «Ейское военно-морское ордена Ленина училище лётчиков им. И.В.Сталина.» Это мне придало боевой дух и впервые в жизни в открытую я проявил свой протест, несогласие с ее мнением, заявив, что в лётчики я иду не из-за формы, а из желания летать.

Волнения коснулись и семьи ПОТАПОВЫХ, старожилы Ньюрбы, которая жила на другом берегу Ньюбинки в Ближнем Убаяне. Это была очень дружная, многодетная русская семья, пользующаяся большим авторитетом среди местного населения. Один из их сыновей – Толя, был моим лучшим другом. Он учился в вечерней школе и работал мотористом в авиаотряде. Я его заразил идеей стать морским истребителем, пути наши сошлись, и мы дружно начали готовиться к поступлению в училище. Толя не так фанатично был увлечен, как я морской авиацией, но согласился, по моему, за компанию. В принципе, он ни в какой ВУЗ не собирался поступать, поэтому, видимо, решил стать морским истребителем. Но родители его тоже беспокоились, и упрекали его за то, что он попал под мое влияние.

В один прекрасный день Кеша мне посоветовал, чем дурака валять, шататься по Ньюрбе, гонять на мотоцикле, да бегать по танцулькам, устроиться на работу в авиаотряде. Он уже переговорил с кем-то, и меня могут принять на работу радистом.

Продолжение следует.

Наталья СЕМЕНОВА.

Мое поколение с детства выросло на дворовых играх и чтении книг. Мы умели и любили играть на свежем воздухе, мы любили читать, мы умели дружить. Нас в любую погоду тянуло на улицу поиграть с друзьями, от души пообщаться с ними, побегать, попрыгать, покувыркаться. Зачастую у нас были ссадины, царапины и разбитые коленки, но на них никто не обращал внимания, не жаловался, не ныл. Подвижные игры сменялись интеллектуальными, из которых мы друг от друга узнавали незнакомые прежде названия городов, стран, рек, фамилии писателей и артистов, названия кино и книг.

Между играми мы всегда находили время для чтения книг. Правда, книг тогда было мало. Помню, в раннем детстве у нас дома были всего две картонные книги-раскладушки - Курочка Ряба и Теремок. Наверное, в магазине с книгами было туговато. Иначе они бы у нас были. А еще в детской спальне на стене висели часы с шишками-гирьками с красочным изображением Конька-горбунка, улетающей Жар-птицы и Иванушки с пером в руке. Расписная картинка на ходиках уносила нас в манящий сказочный мир Ершова. Еще помню очень яркую плитку шоколада за 61 копейку с сюжетом из Колобка. Мама нам показывала обертку от шоколада и рассказывала сказку про веселого и несчастного Колобка.

Из взрослых книг на этажерке был «Пролог» Николая Чернышевского, «В лесах» Мельникова-Печерского, сборник Пушкина, «Избранное» Сьма Цянь, «Республика пяти звезд» Исаака Ермашева, толстый справочник «Кем быть» для поступающих в учебные заведения и еще несколько книг, названия которых я по прошествии лет давно забыла.

Если у кого-то из друзей появлялась интересная книга, то на нее выстраивалась целая очередь из желающих прочитать. Обязательным условием был строго установленный срок, в течение которого она должна быть прочитана, и полная ее сохранность в первоначальном виде. Книгами мы зачитывались даже во время еды, за что получали нагоняй от родителей, но все равно, незаметно положив ее на коленку, пытались краем глаза читать ее под столом. А ложась спать, читали под одеялом, задыхаясь от нехватки воздуха и рискуя конфискацией с великим трудом утащенного из шкафа фонарика.

Скучную домашнюю библиотеку тех лет с лихвой заменяла подписка на газеты и журналы. В нашей семье всегда выписывали детские журналы «Веселые картинки» и «Мурзилка», для школьников «Пионер», «Костер», «Юный техник», «Ровесник», «Смена», для общего пользования «Здоровье», «Юность», «Крестьянка», «Работница», «Вокруг света», «Наука и жизнь», «Человек и закон», «Семья и школа», «Огонек», «Крокодил», «Сельская новь», «Сельская молодежь», «Роман-газета», «Хотугу слус». Кроме журналов, было много газет. И вся эта па-

Семейные ценности

Все преходяще, а книга вечна!

риодика читалась от корки до корки. Помню, в «Пионере» из номера в номер печаталась повесть-сказка Льюис Кэрролл «Алиса в Стране чудес». Надо представить, каким нетерпением мы ждали доставки следующего номера журнала! Такое вот было время.

Во втором классе вместе с подружкой Таней Еремеевой мы записались в районную детскую библиотеку. Кстати, Таня мне до этого дала почитать «Незнайку на Луне», одолженную у знакомых ее родителей. Какая это была чудесная книга! Толстая, тяжелая, а на обложке на темно-синем фоне были нарисованы ярко-желтая луна и Незнайка в голубой шляпе и зеленом галстуке. Я ее буквально «проглотила» за два дня, до того это было захватывающее чтение, погружение с головой в волшебный мир коротышек. В библиотеке перед нами открылся настоящий книжный клондайк! Сначала были доктор Айболит с загадочным Тянитолкаем, рассказы Виктора Драгунского и уже знакомого Николая Носова, сказки Бажова, Динка Валентины Осеевой, «Повесть о рыжей девочке» Лидии Будогоской, «Девочка из города» Любви Воронковой, гайдаровский Тимур и его команда, сказки и мифы, потом «Четвертая высота» Елены Ильиной, «Дикая собака Динго» Фраермана, произведения Марка Твена, Гектора Мало, Майн Рида, Джека Лондона и многих других.

Как нам нравилось ходить в святая святых - библиотеку! Время в книжном храме для нас как бы останавливалось. В торжественной тишине с замиранием сердца мы медленно, как лунатики, передвигались по залу от полки к полке, выбирая самое интересное. И наконец стопкой книг в руках мы с сожалением шли к бюро заполнять формуляр.

Рассказывая о районной библиотеке тех лет, нельзя не вспомнить теплым словом ее радушных хозяек - мудрых, добрых владычиц книжного царства Анну Федоровну Дьячковскую и Римму Акимовну Чусовскую. Они учили нас азам литературного анализа произведения, пониманию содержания книги и поступков героев, рассказывали о писателях, книжных новинках, учили вести читательский дневник. Они всегда уделяли время для индивидуальной беседы с каждым маленьким читателем. И поэтому мы с радостью бежали в библиотеку за новыми книгами, за новыми знаниями и впечатлениями.

К концу шестого класса мы с Таней прочитали почти все книги в детском отделе и нам разрешили записаться во взрослую библиотеку.

Сегодня, глядя на подрастающих внуков, просто диву даюсь, до чего же мы, оказывается, разные. Они не умеют и не любят играть с друзьями, неохотно берут в руки книгу, они лишены неподдельного чув-

ства восторга и удивления от красок мира. Они живут в виртуальном пространстве. Их умы и руки занимают гаджеты, ютуберы и блогеры. Если в более нежном возрасте их еще можно было увлечь в путешествие по сказкам Чуковского, Пушкина, Маршака, то сейчас они чуть ли не из-под палки читают рекомендованную школьную литературу.

Я не противник технического прогресса. Но некоторые вещи иногда попросту пугают и заставляют призадуматься. Например, искусственный интеллект. Пусть за нас думает компьютер, работает робот, считает калькулятор и т.п. А кто тогда будет жить за нас? Жизнь в моем понимании полна радужных красок, каждый ее миг находит живой отклик в душе, дает толчок к осмыслению происходящего, дарит радость бытия.

Если наше поколение получило все перечисленное выше в полной мере, то почему нашим внукам сегодня чужды простые человеческие понятия? Если условно считать внуков за сегодняшний день, то дети наши - день вчерашний. И они еще читали, играли на свежем воздухе, жили и дышали полной грудью.

В подтверждение своих слов привожу написанное несколько лет назад моей племянницей Ириной: «Я очень люблю фильмы. Особенно сильно испытываю слабость к фильмам, снятым по книгам. Отчетливо помню как в 2002 году летом из города к нам приехала двоюродная сестра с новенькой касетой с относительно свежим фильмом «Гарри Поттер и философский камень». А учтивая, что в то время до нас новинки кино доходили спустя энное количество времени, мы всё же слышали об этом юном волшебнике и с большим воодушевлением ждали момента знакомства с ним. Но фильм меня сперва не зацепил из-за неоригинального дубляжа и криво снятых сцен, за что отдельное спасибо пиратам.

В общем, посмотрела я этот фильм, отнесла в категорию «просмотренное» и благополучно забыла о нем и вселенной Гарри Поттера. Забыла, пока не поехала этим же летом в лагерь. В лагере было интересно все: синее море не на картинке, а живую, дети с разных уголков России и новые неизведанные места. Но даже в таком райском месте мне не хватало чтения, и, когда я прочитала-пролиставала все имеющиеся лагерные буклеты и молодежные журналы, на глаза мне попала толстенная книга в зеленом переплете «Гарри Поттер и кубок огня». Чисто из-за скуки начала я своё чтение, и книга меня так затянула, что я просто не смогла оторваться от неё.

Уже по возвращению домой я начала искать первые три книги, успешно нашла и начала читать. И, в тот момент, я, человек, которому ни вселенная властелина колец, ни даже вол-

шебник изумрудного города (которым с упоением зачитываются все дети мира), ни любая другая книга в жанре фэнтези не «зашли», поняла, что влюбилась. Влюбилась в этот чудесный и захватывающий, увлекательный и неповторимый мир Волшебства и Магии - мир Гарри Поттера. И вот тут я начала ждать выхода всех фильмов и ещё 3 (!) книг.

А только тот факт, что главные герои киносаги были моими ровесниками, делал просмотр и ожидание каждого фильма ещё более захватывающим. Начиная с «Тайной комнаты» я начала сравнивать фильм с книгой. Самые мои любимые части - это, бесспорно, первая, вторая, третья и последние две. Все, что было снято после «Узника Азкабана», считаю просто оксюморном на первоисточник. Если первые 2 части фильма шли почти в унисон с книгами, то начиная с третьей части, появились ощутимые различия. Иногда они были вполне симпатрибельными, как внезапно подобранный Снегг в «Узнике Азкабана», Флер Делакур с заурядной внешностью в «Кубке огня» или неожиданный робкий танец Гарри и Гермионы во 2 части «Даров смерти». А порой просто портили послевкусие от фильма, как в нелепой сцене с сожжением Норы в «Принце-полукровке», неадекватным поведением Дамблдора (дерганого и нервного в «Кубке огня»), Джинни (как вспомню сцену со шнурками, хочется самой сгореть со стыда?!!) и самого Гарри (вспомнить хотя бы его сцену подката к девушке -официантке в «Дарах смерти»).

Стоит упомянуть, что в первых двух частях Дамблдора сыграл просто идеально Ричард Харрис (вот поверьте, комар носа не подточит!), а пришедший ему на смену Майкл Гэмбон сделал образ мудрого, спокойного, рассудительного, внушающего доверие и чувство безопасности, настолько одиозным, что даже иногда хотелось выключить фильм и заново посмотреть первые две части с первым директором. Было катастрофично мало отведено времени для сцен с Тонкс, дружными гриффиндорцами и квиддичем. Это понятно, что в хронометраж кино не уместить все нюансы книги, но все же мне (да и другим наверняка тоже) не хватило сцен с чемпионата по квиддичу, также не показали больницу святого Мунго, юбилей смерти Почти Безголового Ника, общество Гермионы за права эльфов «Г. А. В. Н. Э.», верного своим хозяевам эльфа Винки, да того же самого неунывающего шкодника полтергейста Пивза тоже вообще не было.

Но, несмотря на все это, каждый новый фильм я, как и любой другой истинный Potteroman, ждала с огромным предвкушением и ... разочарывалась снова и снова. Пока наконец не вышли последние две части. Во-первых, мне очень понравилось как обыгра-

ли сцену рассказа Гермионы о дарах смерти, также однозначный лайк за все самые яркие сцены, будь то освобождение дракона с подземелья банка Гринготтс или сцена у озера с мечом - всё это было показано так, как надо было. В любом случае, несмотря на справедливую критику зрителей, и возможно новые, более удачные, киноверсии в будущем, ЭТА экранизация Поттера останется для меня самой лучшей. Просто потому что здесь есть настоящий профессор Снегг, самый подходящий профессор Дамблдор, отлично подобранный Волан-де-морт и, что уж греха таить, всамделишные Гарри (пусть и не с зелёными глазами), Рон (вообще без пререканий) и Гермиона (не афро???). Просто, они самые первые и навсегда останутся ими. После столько лет? Всегда..»

Перечитывая Иришину рецензию на Гарри Поттера, я вспоминаю себя в детстве, юности и зрелом возрасте. Все-таки как это здорово, как прекрасно не растерять на пройденных тобой тернистых жизненных дорогах искреннее чувство радости, восхищения, удивления, волнения, торжества от давным-давно прочитанного! Какое это счастье сохранить в душе свежесть упоительной гаммы чувств и вновь и вновь возвращаться туда, в светлый мир грез и воспоминаний!

Мне довелось познакомиться с Карлсоном только лет в 15. До него была Пеппи-длинный чулок, после Калсона - тоже линдгреновские герои из Бюллербу. А о муми-троллях и других существах Туве Янссон я узнала только в 90-ых годах. Но и возраст не стал помехой для почти детского восторга от новых открытий. Возможно, кто-то будет удивляться или смеяться, но мне совсем не стыдно признаться в этом. Гораздо хуже было бы, если бы я их так и не узнала.

Рядом с Чиком, забавляющимся над его сумасшедшим дядей Колей, я сама становлюсь ребенком, а с Ниной Джавахой - трепетной институткой. Нравится мне «путешествовать» с Нильсом на диких гусях. Восхищаюсь природной силой и умом буйвола Широколобого Фазиля Искандера и плачу над его страшной судьбой. В долгую осеннюю слякоть люблю читать прозу и поэзию Пушкина. В нетерпеливом ожидании первого снега и крепких морозов мысленно качу на тройке с бубенцами по заснеженным пушкинским полям, «трежусь» у жаркой печки, «коротаю» долгие вечера под уютный треск лучины и исцеляюсь душой и телом...

Среди упомянутых выше книг я назвала лишь малую толику прочитанного. И хотя все они рекомендованы для детского чтения, думаю, будут интересны для любого возраста. Дорогой читатель, найди время для чтения, полюби книгу, делись с друзьями и близкими новыми литературными познаниями и открытиями. Книга научит тебя только хорошему. Ты станешь добрее, сильнее, разумнее и намного лучше себя сегодняшнего. Я уверена в одном: все в мире преходяще, а книга вечна!

Валентина
САРТАЕВА-ВАСИЛЬЕВА.

Үлэ сыла

Олох - истиг иэйи

Олох ырахаттарын тулуурдаахтык ааһан үлэһит үтүэтэ буолбут төрөппүттэрин туһунан иһирэх кэпсээн

Ийэлээх аҕата Оконешикова Мария Гаврильевна уонна Иван Иванович.

Хас биридди киһи дьылҕата тус-туһунан эрээри, туохха эрэ үөрэтэр, сүбэлиир, холобур да буолар. Онтон бу орто дойдуга, хайдахтаах даҕаны ыарахан кэм бүүрүккэтэр, ханнык баҕарар киһи тус аналын булан ыал буолар, оҕо төрөтөр, мас олордор... Мин аҕам Оконешиков Иван Иванович тулааһа үөскээн, олох ыарахаттарын барытын тулуурдаахтык ааһан, ийэбин көрсөн тапталанан холбоһон 7 оҕону төрөтөн, олус дьоллоохтук олоруттара.

Аҕам аҕата оччотооҕу кэмнэ биир дойдулааһын кытта эт, ас атылы куоракка икки сыарҕалаах атынан барбыттар. Баран истэхтэринэ Лена өрүс арытыгыгар ороспуодар, күрүөйэх хаайылыахтар дуу иккиэнэрин ытан өлөрбүттэр.

Аҕам оҕо сылдыан аччык, аартуор олобуттан ыарыһах буолан, күн сириттэн эрдэ туораабыта. Оччотооҕу үүт собуотугар эриллбит үүт күүгэнин баһан сииллэр эбит, ыаллар эргэ хаппыт сүөһү тириитин биэрбиттэрин ону илдьи буһаран сииллэрин махтана саныыра. Сэри саҕана сут-кураан содулуттан хаһан да харахтаабатах ыраах Эдьигээн оройуонугар Мугудай алааһыттан соҕотох ийэлэрин кытта түөрт бииргэ төрөөбүт уолаттар көһөрүүгэ барбыттар. Аҕам аах элбэх оҕо тулааһа хаалан, аччыктааһын кыһалҕатын, ыарахан олох эрэин билэ улаатан, оннук Эдьигээнгэ айанныылар.

Эдьигээнгэ айаннаан иһэн борохуот кэлэн биэрбэккэ аһаҕас халлаан анныгар биэрбэккэ хонон аһыыр аһа суох өр эрэи көрбүттэр. Аҕабыт аччыктаан мыраанга отоннуу тахсан, аны, борохуоттан хаалан хаалбыт. Арай эмиз борохуоттан хаалбыт Оконешиков Гриша диэн уол уот оттон хортуоска үтэн сии олоһор үһү уонна «дэ, антах тийээн интэринээккэ ыллахтарына аскыттан төлөһөөр» диэн хортуоска-тыттан бэрситбит.

Эдьигээнгэ тийээн интэринээккэ олохсуйан, өргө диэри өлүү аһылыгыттан ол Гриша диэн уолга төлөһө сылдьарын билээнэр, тохтоппуттар. Ол кэнниттэн аҕам өлүү аһылыгын ийэтигэр, бырааттарыгар кэһи гынан мунһар буолбут. Уот остуолбатыгар иилэр, маһан, иһэ көндөй иһит курдукка арытын таптайан мунһар, лэппиэскэтин уонна саахарын сыһын сыттыгын анныгар уурунар эбит. Уоран ылыахтара диэн манаан, баттаан сытара үһү. Дьэ ол муспут аһын өрөбүлгэ дьонулар кэһи гынан илтэбинэ ийэтэ, бырааттара оо, үөрээхтииллэр, кэтэһэллэр да эбит.

Биридэ хаһаамыт арытын уоран ыланнар, онтукайын хойукка диэри санаан аһыыра. Хата дөлүһүн бөҕө үүнэрэ үһү, ону хомуйан киллэрэн нуорма курдукка эбэн хааһы курдук онгон сииллэр эбит. Убайдара балыктааһынна сылдьыбыттар.

Ийэлэрэ оҕолорун хатаҕалаан аанһа аһаабакка буолуо, кыра уолун Дьөгүөссэни хоонньоһон эмтэрэ сытан, хоргуойан барахтаабыт. Туох санаалаах сытан өлөөхтөөбүтэ буолуой?!... Биридэ тото аһыыр баҕата, элбэх оҕолорун сир халлаан ыккардыгар хаалларан эрриттэн хараастыта, төрөөбүт дойдутугар кыһан эргиллбэтэх кыһыта-аба...

Уолаттар төрдүн этэнгэ дойдуларыгар эргиллэн кэлбиттэр. Улахан уол Федор сэриигэ бастакы хомуурга ынырыллан баран, сураҕа суох сүппүт, иккис уол Хабырыс

Дьокуускайга хаалан тыаҕа мас кэрдитигэр, кэлин тутууга үлэлээбит. Дьөгүөр аҕабынаан дойдуларыгар кэлбиттэр.

Аҕабыт салгыы Сыланга интэринээккэ олоһор үөрэммит. Оскуоланы бүтэрэн педучилищеҕа үөрэнэ кирибит. Иккис кууруска үөрэнэ сырыттаҕына училище Бүлүүгэ көһөн хаалан, салгыы үөрэнэ кыһан барбатах, тымныһан ыалдыан диспансерга эмтэммит. Эмтэнэн тахсан Чурапчытаагы почтаҕа телеграфка үлэҕэ кирибит. Телеграммалары, субуоккалары ытар эбит, онтон киоскаҕа кинигэ, хаһыат атылаабыт. Кэлин атынан почта таспыт. Олоһун тиһэх сылларыгар диэри лесхозка техниктинэн үлэлээбитэ. Хабаровскайга тийээн үөрэнэн кэлбитэ.

Аҕам үлэтигэр олус бэриниллээх буолара, үтүө суобастаахтык үлэлиирэ, наһаа көхтөөбө. Оройуон олоһор туох баар тэрээһингэ көхтөөхтүк кытара, депутатынан талыллан, элбэх үлэни, көмөнү онгорбута. Ыллыыр, үңкүүлүүр, суруйар идэлээҕэ. Социалистическай куоталаһыга таһаарылаах үлэтин иһин тыа хаһаайыстыбатын Дьокуускайдаагы бочуот кинигэтигэр кирибитэ. 1971 с. Бүтүн Сойуустаагы нэһилиэтиннэ бэрэпиһин ытыгыга үчүгэй үлэтин иһин Верховнай Сэбиэт Дьокуускайдаагы Президиумуе Бочуотунай Грамотатынан наҕараадалаамыта, чистэ-эх үлэтин туоһулуур наҕараадалара элбэхтэр.

Кэм кэрдис төһө да аастар, ыарахан олох содула санаа-оноо буолан санныларыгар сүгүллэн, оҕолорун харыстан аһыллан кэпсэ-эбэт буолаллара. Дьоннорбут барахсаттар хайдах дьылба анаммытын ылынан, күүстээх үлэҕэ эриллэн аастахтара.

Аҕабыт бииргэ төрөөбүт түөрт бырааттарын кытта тулааһа хаалан, бэйэ-бэйлэрин көрсөн, олох ыарахаттарын барытын тулуйан, үлэһит дьон буолан, кэргэн-нэнэн кэннилэриттэн ааттарын ааттатар оҕолордонон, сиэннэрдэнэн халын аймахпыт. Ийэм Оконешикова (Тоскина) Мария Гав-

рильевна тохсунньу 25 күнүгэр Одьулуун нэһилиэгэр Устинья Захаровна, Гаврил Григорьевич Тоскиннар дьизэ кэргэттигэр холкуостаах ыалга 18-с оҕонор төрөөбүтэ. Аҕата - эһээбит биллэр тимир-мас ууһа, стахановец, төһүү үлэһит эбит. Сэрии ыар сылларыгар күүһүн харыстаабакка үлэлээбит. Оччотооҕу кэмнэргэ ат көлөнөн Охотскайтан таһаҕас таһытыгар сылдьыбыт.

Ийэм кыра сааһыттан, ийэтэ ыарыһах буолан, араас ыарахан үлэҕэ эриллбит. «Бурдук тартаран, таккыга тири имитэн, кыайбат эрэри, солбуһан, таккыга тириини эргитэн-урбатан биэрэн, хотонго уонтан тахса ынах ыаныар диэри тымтык тутан сырдатарым. Ынаһа ньирэйи быһа эмнэрэн кэбиһэн оройго сутурук үгүстүк ыалдьыттыра. Ийэбэр көмөлөһөн, олох кыра киһи, саах күрдээн, түннүгүнэн быраһан балбаахтырым.

Аҕам көмөлөһөр кинитэ суох буолан уокка оттор мас мастырга илдьэ сылдьара, сүрдээх сылаалаах үлэ ол этэ. Араас суон тииттэри илии эрбиитинэн эрбээн сууларан, сыарҕа тиэллэр гына эрбирибит. Икки атынан от тийиитигэр эмиэ, ат иччитэ диэн илдьэн, бастакы аты батыһыннарарым. Аҕам үлэҕэ үөрэтэн олохпор туһалаан, сааһым тухары хара үлэни үлэлээн бочуоттаах сынныланган тахсыбытым. Сүөһүгэ сыстаҕас буолан, кэргэн барарбар ньирэйдээх ынах эһээ биэрэн, ол ынахпытын быспакка, сэттэ оҕобутун үрүг аһынан аһатан, сылын аайы идэһэлэнэн, оттоон-мастаан ыал тэнэ олоһор кэллэхпит.

Үлэһит буолан, 13 сыл үлэлээн аан бастаан хамнас аахсыбыт тэрилтэм олох-дьаһах кэмбинээтэ этэ, онно араас үлэҕэ үлэлээбитим. Олус үчүгэй салайааччыларга түбэһэн үлэлээн ааспытым, - *диэн Мария Гаврильевна олоһун туһунан суруйан ууруна сылдьар уонтан тахса тэ-тэрээтин кыһа Розалия Ивановна көрдөрбүтүттэн булан ааҕабын.*

Бииргэ төрөөбүт 18 оҕоттон убайынаан Түмэппийдин иккиэйэтин эр ордон хаалбыттар. Убайа оччолорго хомсомул чили-

энэ, 16 сааһыгар Алданга көмүс үлэтигэр тылланан барбыт. Ийэм ити сылларга соҕотох хаалан ыал устун сылдьыбыт. Оннук аймахтарынан хардары-таары сылдыан үһүс кылааһы бүтэрбитин кэннэ убайа бэйэтигэр ылбыт. Оскуоланы бүтэриэр диэри кинилэргэ оҕо буолан олоһор. Оҕо сааһын саамай дьоллоох кэмнэрэ убайын Тимофей, сааһын Маайаны кытта ыкса ситимнээх. Сааһа холкуос бастын ыанньыксыта, наһаа үтүө майгылаах, төрөппүт оҕотун курдук сыһаннаһара. Убайа Түмэппий булчут эбит, саас кус, хаас бөҕөнү бултуура. Ол саҕана таһаҕас-сап кэмчи буолан, американскай бурдук куулунан ыстаан тиктэллэр, хатырык оргутан онно ыраахыларын кырааскалаан кэтэллэр эбит. Убайа мэлдьи кэһииллээх, наһаа үчүгэй ойуулаах былааччылары, бачынка аҕалара үһү.

7 кылааһы бүтэрэн медучилищеҕа үөрэххэ туттарсыбыт, практикатыгар өлбүт дьоннорго көрөрүттэн куттанан үөрэбин бырахпыт. Сайынын эбии төлөбүргэ от оттоһунугар үлэлээбит. Өктөөп бырааһынныгар бэлэмнэнэ ыччаттар кулуупка мусталлар эбит. Ийэлээх аҕам олох эдэр саастарыгар, ийэм 17-лээҕэр, аҕам 19-тааҕар, биир күһүгүнү буһаран киллэрэн онно сылдыан билсибиттэр. Таптал кэрэ ийиитигэр куустаран, эдэркээн сүрэхтэригэр таптал уотун уматан, бэйэ-бэйэлэрин ыккардыгар үгүс саҕата суох сөбүлэһэн, доҕордоспуттар. Аҕабыт сыты-хотуу, кэлбит-барбыт уол, хогоону олус үчүгэйдик суруйар, оччолорго телеграфка үлэни сылдьар кэмэ. Ийэбит синньигэс биилигэр охсулар ул-уһун, хоп-хойуу баттахтаах кыыс, дьон сөбүлүү, хайгыы көрөр пааралара буолбуттар.

Арай ийэм дьонно аҕабытын тулааһа уол диэн сөбүлээбэккэлэр дьизэ да киллэрбэттэр эбит. Ийэм барахсан дьонун убаастаатар, толуннар да, аҕабытын кытта бииргэ буолаары күрэн хаалбытын кэннэ, дьонно дьэ сөбүлэнгэрин биэрэн, ыныран ылан уруу тэрийбиттэр. Ийэм убайа Тоскин Тимофей Гав-

рильевич оччолорго оройуон сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ куоракка муннааха кириэ сылдьан, сырдык бүтүннүү сибэкки ойуулаах крепдешин таһааран, былааччыга тиктэрибиттэр. Аҕабыт хара пиджак тиктэрибит. Уруулар кулун тутар 11-12 күннэригэр буолбут. Нөһүө күнүгэр утуйар таһастарын, иһиттэрин-хомуостарын акка тийээн, биир ынаһы батыһыннаран балаһанга соҕотох олоһор дьахтарга көспүттэр. Онно олоһор ынахтарыгар хотон туттубуттар.

Аҕам телеграфка үлэлиир буолан остуолба линиятын тарда Кытаанаһынан баран хаалар, ийэм иккилии хонукка дэриэбинэлэрин лекциялаах, кэнсиэртээх гастроллуу бараллар эбит, онон убайын ааһа көспүттэр. 1962 с. дьизэ туттубуттар. Бииргэ төрөөбүт сэттиэ этибит, билигин төрдүбүт.

Биһиги оҕо сааспыт иллээх-эйлээх, ыалдыгытмысах, дьоллоох дьизэ кэргэн эйгэтигэр ааспыта. Куруук хоһоһолоох, тэлгэһэбит иһэ оҕо күлүүтүнэн, саҕатынан толору буолара. Ийэбит бэйэтэ иистэнэр буолан тигэн таһыннара.

Саҕа дьылга дьиннээх эргийэр харыйа туруоран дьизитин бүтүннүү сэмээн-киэргэтэн кэбиһэллэрэ. Барытыгыгар маскарад таһаһа түүннэри тигэн түбүк бөҕө буоларбыт. Ыалларбыт оҕолорун ыныран хоро-буоттаан, бадаарактаан, аҕабыт Тымныы оҕонньор буолан кириэрэ. Сыарҕалаах атынан тиэллэн аймахтарбытыгар айанныыбыт. Киллэ төрөппүттэригэр, ыалларбытыгар кэнсиэр көрдөрүбүт.

Ийэм Мария Гаврильевна билигин Чурапчыга олоһор, 87 саастаах, сибэкки үүннэрэрин олус сөбүлүүр, сиэннэригэр көмөлөһөр, бэйэтин санааларын тэтэрээккэ тиһэн хоһон суруйбута уонча халын тэтэрээккэ суруллан, кичэллээхтик уурулла сыталлар, - *диэн кэпсээнин түмүктүүр, билигин Чурапчыга ийэтин кытта олоһор Розалия Ивановна.*

Мария Гаврильевна оҕолоругар, сиэннэригэр кэс тыл суруйбутун булан ааҕабын: «Өтөх төһүгэстээх дииллэрини, Тоскиннартан ордон хаалбыт кырдыаҕастара буолабын. Ааппытын ааттаран оҕолорбут, сиэннэрибит, хос сиэннэрибит буолаллар. Өйдөөн-санаан аһаахтара. Тоскиннар ааттарын түһэн биэрбэккэ, үйэлэргэ үтүө ааппыт ааттан туруон ис сүрэхтэн баҕарабын уонна эрэнэбин. Аҕам барахсан наар этэр буолара «Албан ааты алдытыман» - диэн. Билигин санаатахха, кэриэс кэриэтэ этэр эбит,» - диэн биир да марайа, көннөрүүтэ суох кыраһаҕабы буочарынан суруна сылдьар эбит.

Трофимова Розалия Ивановна ыныраһаҕабын үлэнэн алтыһан, киһи быһытынан олус сэмэйин, чизһинэйин, эппит тылын толорорун, дьонго үтүөнү онорорун, доҕотторугар истиг сыһыаннаһын бэлиэтии, хайгыы көрөбүн. Ис иһиттэн сыдыаһар сырдык санаалаах, үөрэ-көтө көрсөр, эйгэстик сэлэргэһэр биир санаалааһым кэпсээниттэн уонна ийэтэ суруммут тэтэрээтиттэн бэчээккэ бэлэмнээтим.

Айар кут

Август ГЕРАСИМОВ,
Күндээдэ.

Балаҕан ыйыгар Сэмэ-нэп күнүттэн эр дьон тайаха хаамар кэмнэрэ саҕаланар. Булт араастаах буолар, сорох күһүн тайах ыкка тохтообот буоллаҕына ытыс соттуута буолар, арыт дьыл киһи итэҕэйиэ суоҕун курдук түбэһэн бултуйуу буолуон сөп. 70-с сыллар бүтүүлэригэр биер күһүн табыллыбыт бултааһыныттан Нурба Күндээдэтин 87 саастаах олохтооҕо, аҕам Август Кононович Герасимов кэпсиир.

Ол күһүн Сэмэ-нэп саҕана Күндээдэтигэр, Арагастаахтан 7 буолан атынан тайахты тахсыбыппыт. Республикаҕа, оройуонга киэҥник билибит сылгыһыт уонна отчут Ананьев

Күһүңгү тайахха

Ньукулай, сылгыһыт доҕорум Сергеев Баһылай, Арагастаах маҕаһынын сэбиэдиссэйэ Герасимов Борокуоппай уолунан Дьарааһынныын, Нурбаттан милиция начаалынньыга Васильев Ньукулай Сэмэ-нэп уонна суоппар идэлээх Семенов Мэхээлэ.

Бу сылларга биһиги диэки тайах мунгутаан элбии сылдыбыт кэмнэрэ этэ. Сылдыбар ырыбыт киэн, барыта холбоон 20-чэ хонук сылдыбыппыт. Соҕотуопка билиэгтээх буолан барыта 27 тайағы бултаабыппыт. Бултаабыт тайахтарбытын утары саайбалаан иһэбит.

Бөөлөөнүттэн саҕалаан Талананан, Чарыһынан, Хоро-

онноох үрээбинэн Өрт үрэххэ тийэ бултаабыппыт. Балааканан бары бииргэ хоно сылдыбар этибит, күһүңгү икки биригээдэнэн хайдыһан бултуур этибит. Ыттарбыт үчүгэйдэр этэ, Арагастаахтан Ньукулайдаах Борокуоппай ыттар.

Мин икки Ньукулайдыын бииргэ сылдыбар этибит. Ананьев Ньукулай Нурбачаантан ылбыт маҕан эриэн өгнөөх улахан ыта тайағы куоттарбат ыт этэ. Биер Ноко диэн кыра уңуохтаах ыта өрө ыстанан көрө-көрө тайағы сырса. Уксун 2-3 буолан хаайса сылдыбар кыылларга түбэһэн бултаабыппыт. Ол сылдьан Тыытаайы уонна Хороонноох икки

ардыгар икки эһэ түбэһэн бултаан турардаахпыт.

Киэһэ аайы Николай Сэмэ-нэп испит бүппэт кэпсээ-

нин дуоһуя истэн сылаабытын таһаарар этибит. Хомойуох иһин бу ахтан ааспыт дьоммуттан билигин ким да суох.

Мирослава.

- Бу да дьон! Дьэ, эриэккэс да дьону көрөбүн! Сарсын кэлэр тыраахтары кэтэһэ түспэккэ, күһүңгү ытыс таһынар ыас харанаҕа ыллараары, дьиэлиэх баҕайы, өссө сатыы. Дьэ, мин чэйбин өрүнөн, тото-хана аһаан баран манна да өттүгэстиир киһибин.

Ити үлэлэрин бүтэрээт, дьиэлиир ухханыгар түспүт бырааттара тэнэ уолаттарын бас – көс киһилэрэ Өлөксөй сангарар. Кинилэр түөрт буолан бу «Сылгылаабыт» алааһы - сылгы собуотун оттуур ходоһатын, күрүөлээн бүттүлэр. Күрүө туох баар үлэтин: сүрдүгэс онорууну, быар маһы бэлэмнээһини, сизердийэ маһын булууну, баҕана үүтүн хаһыны тимир күрдьэх, сүгэ, «Дружба» эрбии көмөтүнэн бэйэлэрин эт илиилэринэн, санныларынан таһан үлэлээбиттэрэ иккис сыллара.

Ол тухары куоталаһан үлэлээн, бэйэ-бэйэни сырсыы, ол күлүүтэ буолар. Сымса, хатынгар Лааһар иннин кимиэхэ да биэрбэт. Санатын курдук, туттара-хаптара да түргэн. Бооппой иккисигир. Кини саамай эдэрдэрэ, хатынгар буолан сылбырҕа туттунуулаах. Өлөксөйдөөх Сэмэн тэннэр. Сэмэни үрдүк уңуоҕа-арҕаһа, толугута, бэйэтэ этэринии: «айылҕа редкэй көстүүтэ» хамсанарын мэхэйдир.

«Убайдара» Өлөксөй бэйэтигэр сөп эттээх, быһаарылыах, боччумнаах тыллаах, үлэтэ-хамнаһа да оннук, дьонуттан оннуу да ирдиир. Түргэн туттуу, туючунай, дьохуннаах

НЛО дуу, сир аргыһа дуу

үлэ дьүөрэлэһэн, айылҕаттан бэриллэбит майгылар: хайа да түгэнгэ санаатын түһэрбэт, күлүлээх - ооньуулаах Өлөксөй, хааһахтан хостуур курдук сэргэх кэпсээннээх Сэмэн, тулуурдаах, махталлаах истээччи Бооппой, дискуссияны таһаараччы Лааһар – бэйэ – бэйэлэрин ситэрсэн биэрэн, олус тапсан үлэлиллэр.

Бастан утаа тыраахтыр дьэ-этигэр олобруттара. Ол олондон, дьэ туттубуттара. Дөрүндөрүн дьэилэригэр баран суунан-тараанан, ыһык ылынан, ахтылҕаннарын таһааран кэлэллэрэ. Бары да элбэх оҕолоох, таптыыр кэргэннээх ыал аҕалара. Эдэр дьон бу сар-

сыарда утуйан тураат утуйар танастарын кууллаабыттара. Киэһэ иһиттэрин-хомуостарын үрүкээккэ уган, туттар сэгтэрин чөкөлөөн киһилэригэр туттардылар.

Сылбырҕа ууну иһээт, уолаттар күһүңгү харананы син куотар инибит диэн тиэтэйэ-сарайа айаннарыгар турунулар. Уһун суол эдэрдэргэ таһаҕас буолбат. Кэлинги сылларга кураан күһүн буолан абыраата. Бадараан суоҕа, тутуура суохтара хаамалларыгар чэпчэки. Аҕыйах хонук иһигэр дьоннорун ахтыбыттар да эбит. Тапталлаах кэргэннэрин сылаас мичээрдэрэ, оҕолорун үөрбүт харахтара!

Номнуо харанаран барда. Банаарыгы туһанарга сөп буолла. Дэриэбинэлэригэр чугаһаан, бүтэһик алаастарыгар кэлиилэригэр, дэриэбинэ туһаайытынан халлаанга туох эрэ хамсыыр. Көрбүттэрэ – сулус иһэр курдук.

- НЛО, көрүңгүтүүй, көрүңгүтүүй – үүт үкчү дии, сурунаалга ойууламмыт тэриэлкэ курдук.

- Ээ, көрбөспүн. Миэхэ сулус эрэ курдук көстөр. Сир аргыһа быһылыах.

- Буолар да эбит, биһигини итиччэ ыраахтан көрбөт ини. Бэйи, таһара сэрэби таптыыр, банаарынныгы умулуннары ахха. Аны дьэбэлиэ, арааһы су-

руйаллар буолбат дуо. Киһи эрэ итэҕэйиэн курдук.

- Биһигини көрбөттөрө чуолкай, ойбоһоспутунан аһан эрэр дии.

- Һэ, көнөтүк көппөт. Тугу эрэ чинчийэрдии зигзаг көтөр, аны бытаан. Прибордара мощнай буо. Биһиэнэ буоллаҕай! Аргыс буоллар көнөтүк көтүө этэ.

- Зигзаг көтөрө дьикти эбит.

Эдэр дьон син өр, ол НЛО-ну дуу, аргыһы дуу, уңуоргу саҕаахха киирэн сүтүөр диэри көрөн турдулар да, тугун да быһаарбатылар - биер санааҕа кэлбэтилэр. Түс-бас киһилэрэ Өлөксөй баара буоллар, иккиттэн биирин быһаарыа этэ.

Сүүскэ кэтэр банаарынныктарын холбоон, күһүңгү харананы халбарытан, тугу барытын бүөлээн-хаххалаан турбут бүтэһик ойуурдарын туораан, дэриэбинэлэрин дьэилэрин уоттара ыңгыра-угуйа кылаачыстылар. Банаарынныктан сылтаан улуу кытай норуотун хайҕаатылар. Бу айылаах ырынак саҕана наскытыттан саҕалаан бэргэһэтигэр диэри таньыннарда, туох баар туттар сэбинэн хааччыйда. Тугу да көр, ханна да хайыс – барыта made in China.

Аҕыйах мүнүүтэнэн дэриэбинэлэригэр киирдилэр. Дьэилэригэр күндү күүтүүлээх киһи буолбуттарыттан астыннылар. Тапталлаахтарын итии үүттээх хойуу чэйин иһэ-иһэ халлаанга тугу көрбүттэрин кэпсэтилэр. Сөҕөр сөхтө, итэҕэйэр итэҕэйдэ, уһун иһигэр күлэр күллэ.

Көрбүт дьон күн бүгүңгүңгүңгэ диэри тугу көрбүттэрин быһаарбакка сылдыбаллар.

Влада ЕМЕЛЬЯНОВА

Сарсыардаангы саҕа күнү уруйдуу күөрэгэй чыычаах уһуннук, кэрэтик ыллыырга дылы. Бытааннык оскуола саадыгар хатын чаранга киирэбин. Сөрүүн салгынтан хатынгар лабаалара суугунуулар. Хатынгарга күн сардангата түһэн үңкүүлүүллэр. Аттыбар турар көбүс көнө, синныгэс хатын төбөтүгэр араҕас түөстээх чыычаах харса суох

сангарар.

Хатынгар... хатынгар... Кыһыңгы тымныыга тонгон, сайынны куйааска буһан-хатан, ситэн-силигилээн дьикти кэрэ дьүһүңгүтүн ыһыктыбакка өр да өр турдугут.

Мин санаан кэлэбин. 1941 с. сааһын. Бу кэмгэ бу суугунуу турар хатынгар быыстарынан

эдэркээн кыргыттар, уолаттар оонньоон-көрүлээн, ыллаан, үңкүүлээн ааспыттара. Оскуоланы маннайгы бүтэрээччилэр чуор куоластара күн бүгүн иһиллэргэ дылы. Мин эмиэ кинилэри кытта тэбис-тэнгэ ыллаһар курдукпун...

Иһиллээн, иһийэн турабын дьикти намыын музыка

доһууолун. Ол музыка ханна эрэ ырыых-ыраах сүтэн хаалбыта. Билигин да умна иликпит ол ынырыктаах сэрии суоһун. Ол сэриигэ саха буйун уолаттара сырдык тыыннарын толук уурбуттара. Төһө да сыл аастын, кинилэр хас биирдиилэрэ биһиги өйбүтүттэн-санаабытыттан сүтэ иликтэр.

Хатынгар, хатынгар... (Дьүһүйүү)

Ол хорсун-хоодуот байыас уолаттар сырдык тапталларын кэрэһитэ буолан күөх хатынгар оскуолабыт саадыгар хас саас аайы силигилии ситэн чыычаағы ыллалаттар, көмүс солко мөһүүрэнэн көөчүктэнэр уонна сырдык, ыраас таптал кистэлэнгин инэринэ иһийэллэр.

Оо, хатынгар... хатынгар... үйэбэ өспөт үтүөкэн өйдөбүннүк буолан силигилии турабыт.

Редакция почтата

Айан суола хаһан тупсар?

Мирoslава ИВАНОВА.

Мэнгэдьэк суолун туһунан ааҕааччыбыт санаатын этэр.

Үлэригэр эппиэтинэһэ суох үлэһиттэр содулланынан, эмиэ айанныр ухханыгар түстүбүт...

Былырыын дойдубутугар тахсаары уонна киирээри биридии нэдиэлэ хаайтарбыт туһунан суруйбутум. Быйыл хара сааскыттан бу хаайтары салҕанан, өссө диригээн, ай-

анныттарга сор-мун бөҕөнү көрдөрдө. Эбэ мууһуттан ырааһырааһыттан биир эрэ мотуорка сылдьан икки нэдиэлэ инниттэн сурутуу барбыта. Хата, мантан Бессонов катера хаста да тахсан, тыын ылбыпыт.

Биһиги дойдубутугар мотуорка испиэхэтигэр уон хонук иннинэ тийбиһиппит. Кэлэрбитигэр, эбэ уута түһэн, абыраллаах мотуоркабыт сылдьыбатаҕа ырааппыт этэ. Сиринэн да суол

суох, эгэ, салгынынан кэлиэ дуо?! Хата, биридэ вертолет кэлбит этэ.

Аҕалара Хатыыттан төрүт-тээх Жарханскай Лэппириэн оҕолоро, Маалыкайттан вездеходунан айанныттары таһан абыраатылар. Дьон махталынан үлэһит ситиһилэннин, дьонго онгорор үтүөбүт уон оччонон бэйэтитигэр эргийдин!

Суол уутун түһэрдибит да, куурдан онгорон, атырдыах ыйгыгар Уазиктар сылдьыахтара диэбиттэрин иһин, суол былаһын тухары суолу көрөн кэллим. Кыра уу, айылҕа бэйэтэ да куурдар ини, алта уонча. Уута суох сирдэр колея бөҕөлөрө. Үс тумнар улахан уу баар. Кировка диэри, дьэ, үтүмэн элбэх ха-

ачыстыбалаах үлэни эрэйэр суол эбит. Эппит тылларыгар турдахтарына, чаччы, суол үлэһиттэригэр сүгүрүйүүххэ эрэ сөп.

Аны вездеход итэҕэһин туһунан. 148 см үһүннээх муостаҕа дьахтар, оҕо атаҕа тийибэт буолан, сатаан озорбокко охтоору хаайар. Онон аҕыйах, ыйааһына суох пенопласт атах уураар баара буоллар.

Бу күннэргэ салгын уйуктаах суудуна сылдьыа, айанын ороскуота 3000 солкуобай диэтилэр. Ыллар атыла тыһыынчанаан үрдээбитинэн соһуйуу бөҕө буоллубут.

Салгын уйуктаах суудуна туһунан. Тоҕо биһиэнэ буолтун иһин сүгүн сүүрбэтиг?

2018 сыллаахха Дьокуускайтан салгын олбохтоох суудуна кэлэн, нуучча дьыно ытан, биир да күн алдыаммакка, пасажирын ахсааньттан тутулуҕа суох нэдиэлэ алта күнүгэр сүүрбүтэ.

Ойуур маһа кыраллааһын, улаханнааһын курдук, дьон санаата эмиэ араас. Арааһы бары этэллэр, «ээх, оннук» диэххэ айылаах.

Туох баар мотористарга, вездеход ытар дьонго, таксистарга маталбын этэбин. Дьон кыһалҕатын туоратарга сыралаах үлэһит ситиһилээх буоллун! Эһиэхэ мэлдьи күөх уот эрэ умайдын, техникаҕыт бөҕө буоллун, айанныттарыгын махталлаах буоллуннар!

Обуруотчукка тэттик сүбэлэр

Биэрэһи үүннэри

Доруоһа үүнээйигэ туһата

Аска туттуллар доруоһа үүнээйи үүнүүтүн түргэтэтэр. Доруоһанан «аһатыллыбыт» рассада бөҕө туруктаах, тулуйумтуо, аһара уһаабат буолар.

Ордук дьэдьэнгэ, обуруот астарыгар, сибэккилэргэ кутуллар.

1. 200 г. пекарскай доруоһаны 1 л ууга кутаһын, үүнээйилэргэ кутуон иннинэ 10 л ууга суурайан кутаһын. 2. 100 г. доруоһаны 10 л сылаас

ууга кутан биир суукка туруоран баран туһанаһын.

3. 10 г. доруоһаны, 2 ст. ньуоска саахары 10 л сылаас ууга 2-3 чаас туруоран баран, 1:5 тэннэбилэнэн ууга суурайан туһанаһын.

4. 70 л буочукаҕа 1 биэдэрэ күөх оту кытары, 0,5 кг хаппыт килиэби (сухарини), 500 г

доруоһаны кутан 1-2 суукка туруоран баран туттаһын.

5. 1 ст. ньуоска доруоһаны, 2 ст. ньуоска саахары, 2 г. аскорбиновой кислотаны, 1 ытгыс сир буору 5 л ууга буккуйан, биир суукка туруоран баран, онгоһуллубуту 1 л ылан, иһиккэ кутан 10 л ууга суурайан үүнээйилэргэ кутаһын.

Күндү ааҕааччылар! Бу туһалаах сүбэлэри туһанын, өлгөм үүнүүнү ылын.

В России

Новые повестки о мобилизации, третья национальная валюта: какие законы вступают в силу в августе

Ulus.media

В августе в России вступает в силу ряд изменений в законодательстве. Так, летчики, шахтеры и работающие пенсионеры получат прибавку к пенсии, изменятся повестки о мобилизации, появится третья национальная валюта, сообщает «Парламентская газета».

1 августа. В России появится третья национальная валюта

Цифровые рубли можно будет использовать в сделках, наследовать и применять при разделе имущества. Такой пакет законов вступает в силу 1 августа.

Цифровой рубль представляет собой разновидность безналичных денежных средств. Технологически это уникальные, созданные с помощью технологии блокчейн электронные монеты, которые находятся на цифровых кошельках клиентов на платформе.

Курс цифрового рубля всегда будет равен курсу традиционных форм российской валюты.

Цифровой рубль можно будет использовать для осуществления переводов, а также для оплаты товаров и услуг. Его также можно будет дарить и оставлять в качестве наследства.

1 августа. Пенсии повысят работающим пенсионерам, а также летчикам и шахтерам

С 1 августа пенсии работа-

ющих пенсионеров пересчитают. Прибавку получают пожилые люди, которые трудились в прошлом году и за которых работодатель платил страховые взносы в пенсионную систему.

Пенсии увеличат автоматически, исходя из той суммы, которая поступила в пенсионную систему. Право на перерасчет возникает независимо от того, сколько человек проработал — месяц или полный год. При этом сам размер прибавки зависит и от периода, который человек работал в прошедшем году, и от суммы взносов.

Кроме того, ежемесячную надбавку к пенсии пересчитают членам летных экипажей самолетов гражданской авиации и работникам угольной промышленности.

Согласно действующему законодательству, размер выплат корректируют четыре раза в год — 1 февраля, 1 мая, 1 августа и 1 ноября.

С 1 августа корректировку произведут, если обращение за назначением (перерасчетом размера) и выплатой (возобновлением выплаты) надбавки к пенсии, а также изменение суммы взносов, влекущее перерасчет, произошли в период с 1 апреля по 30 июня.

1 августа. Повестки о мобилизации изменятся

Новую форму повестки своим постановлением утвердил кабмин, она действует с 1 августа. Извещения для мобилизованных будут схожи с теми, что приходят срочникам. Отличие в шапке доку-

мента: там укажут конкретную дату и время, в которое необходимо прибыть в военкомат, а также номер указа президента об объявлении мобилизации. Уведомление продублируют в электронной повестке, которая находится в едином реестре и личном кабинете на портале госуслуг.

Тех, кто проигнорирует повестку и не явится в военкомат, ждут ограничения: запрет на использование транспортных средств, на оформление кредитов и регистрацию сделок с недвижимостью. Также нельзя будет оформить ИП.

Единый реестр планируют запустить с 1 октября — даты начала осеннего призыва.

4 августа. Суды смогут рассылать требования по административным делам онлайн

Суды смогут отправлять распоряжения, требования, поручения, вызовы и обращения онлайн. Такие поправки в Кодекс административного судопроизводства вступают в силу 4 августа.

Новые нормы позволят ускорить рассмотрение административных дел. Перечень требований, которые можно включать в административное исковое заявление, дополнили требованиями о компенсации морального вреда.

Также нормы закона предполагают, что действия, не связанные с оказанием лицу квалифицированной юридической помощи по административному делу, могут осуществлять люди,

имеющие для этого необходимую уверенность независимо от наличия у них статуса адвоката или высшего юридического образования, ученой степени по юридической специальности. В частности, речь идет о таких действиях, как получение судебных извещений, копий судебных актов, исполнение материалов административного дела.

4 августа. Некоторым госслужащим повысят предельный возраст для работы

Предельный возраст пребывания на некоторых должностях гражданской службы продлят на пять лет. Такой закон вступает в силу 4 августа.

Речь идет о специалистах, которые замещают должности категории «руководители» в аппарате законодательного органа региона. Сейчас предельный возраст такой работы на региональном уровне — 65 лет. Новым максимальным пределом станет планка в 70 лет.

Продлевать службу будут после согласования с председателем заксобраний такого субъекта.

4 августа. Регистрацию прав на недострой упростили

В России будет проще зарегистрировать право собственности на объекты незавершенного строительства. Такой закон вступает в силу 4 августа.

В частности, недострой можно будет оформить без подготовки технического плана на основании декларации об объекте недвижимости.

Документ касается проблемных объектов — недостроев, находящихся в федеральной или региональной собственности. Сейчас в их перечне 15 тысяч федеральных и 66 тысяч региональных объектов.

13 августа. Список жизненно необходимых лекарств расширили

В России расширили перечень жизненно необходимых и важнейших лекарственных препаратов (ЖНВЛП). Такое распоряжение Правительства вступает в силу 13 августа.

Список дополнили новые лекарственные формы, в том числе для лечения детей с тяжелыми и хроническими заболеваниями. Например, для препарата «Глекапревир+Пибрентасвир» добавили гранулы, покрытые оболочкой. Это лекарство применяют в качестве противовирусной терапии детей с хроническим гепатитом С.

Для обезболивающего препарата «Просидол» добавили форму подъязычных таблеток, для иммунодепрессанта «Пирфенидон» — таблетки, покрытые пленочной оболочкой.

Цены на медикаменты из перечня ЖНВЛП регулирует государство. Всего в этом списке более 800 медикаментов.

31 августа. Судимых не пустят работать в такси

К пассажирским перевозкам запретили привлекать людей, судимых по ряду статей. Штатные таксисты должны предоставить своим работодателям справку об отсутствии судимости до 31 августа. В противном случае их могут уволить. Такие нормы предусматривает новый закон о такси.

Если выяснится, что водитель стал фигурантом дела по тяжким и особо тяжким статьям, включая убийство, грабеж, разбой, изнасилование и терроризм, то работодатель должен будет отстранить сотрудника от работы на весь период уголовного производства.

Выборы-2023

Зарегистрированы кандидаты на муниципальных выборах

Закончился прием документов на выдвижение по выборам в депутаты Нюрбинского районного Совета. Всего на 19 мандатов подали документы 46 кандидатов.

Напоминаем, что избирательные округа по выборам депутатов представительного органа распределены решением районного Совета депутатов 4 РРС 49-2 от 25 мая 2018 г.

Так, город Нюрба распределен по 8 избирательным округам:
- Убойанский.
- Механизаторский.
- Дорожный.
- Советский (Советский ИУ 402, Лермонтовский ИУ 399).
- Партизанский.
- Портовской.
- Центральный.

- Амакинский (ИУ Амакинский 404, ИУ Энергетик 405).

Остальные 11 округов распределены по населенным пунктам:

- Октябрьский,
- Тыялыкский.
- Пригородный (Джикимда, Сюльцы, Чапанда).
- Кюндядинский (Кюндядя, Нюрбачан).
- Мархинский (Жархан, Егольжа).
- Таркаинский (Киров, Хатын-Сысы), Сайылыкский (Хорула, Акана).
- Кангаласский (Кангаласс, Маар, Едей).
- Чукарский (Чукар, Мальжагар).
- Малыкайский (Малыкай), Мегежекский (часть с. Малыкай, Хаты).

Нюрбинская ТИК.

О проведении жеребьевки

Государственное автономное учреждение Республики Саха (Якутия) «Сахапечать» сообщает, что 4 августа 2023 года с 14:00 состоится жеребьевка по распределению платной печатной площади, предоставляемой зарегистрированным кандидатам в депутаты Нюрбинского районного Совета и зарегистрированным кандидатам на выборах главы МО «Кангаласский наслег» и МО «Чукарский наслег» Нюрбинского района РС(Я) в районной газете «Нурба-Огни Нюрбы».

Жеребьевка будет проходить в здании редакции районной газеты по адресу: г. Нюрба, ул. Ленина, д. 37.

Телефон для справок: 8 914-280-10-88.

Внимание населения!

Редакция газеты «Нурба – Огни Нюрбы» объявляет о новой услуге - предпечатной подготовке книги, а также изготовлении брошюр.

Наши специалисты полностью подготовят вашу книгу к изданию, даже если у вас на руках есть только рукопись.

Мы поможем вам сделать макет книги для печати по вашему желанию, а также согласуем с вами все этапы работы:

1. Редактирование и корректура текста: вычитка на грамматические, пунктуационные и стилистические ошибки;
2. Обработка фотографий;
3. Разработка дизайна издания - блока и обложки;
4. Верстка оригинал-макета;

Мы возьмем на себя все перечисленные этапы подготовки книги к изданию «под ключ».

К/т: 8914-280-10-88.

Редакция.

Убаастабыллаах педагогтар, бибилиэтиэкэ ситимин үлэһиттэрэ!

«Б.Н. Ельцин аатынан президентскэй бибилиэтиэкэ» федеральной судаарыстыбаннай бүддьүөт тэрлэтэтэ бу сыл кулун тутар ый 20 күнүттэн ахсынны 15 күнүгэр диэри Арасыйытатаабы Үөрэх министиэристибэттин кытта кытыгыс «Аҕа дойдуну инникитэ Учуутал илиитигэр (Будущее Отечества в руках Учителя)» диэн талааннаах учууталлары, преподавателлэри, бибилиэтиэкэлэр ситимин исписэлиэстэрин булар сыаллаах педагогическай барыл күрээбин тэрийэр.

Күрэх түмүгүнэн бастын

итэр суолталаах тэрээһиннэр, нуучча тылын уонна литературатын, история, общественное знание, география уонна Россия нуруоттарын духуобунай-нравственной култураларын төрүттэрин предметтэригэр методическэй үлэлэр ааттаннахтара.

Кыттын баҕалаахтар бэлэм үлэлэргит оригиналларын атырдык ыйын 15 күнүгэр диэри «Б.Н. Ельцин аатынан президентскэй бибилиэтиэкэ» аадырыһыгар ытаргытын күүтэллэр, копиялары belan@dfp.gov.ru ытытабыт.

2018-2022 сылларга Сахабыт сиригэр туох уларытыылар буолбуттарый, санга хамсаныылар кирибиттэрэй?

Бу боппуруоска эппиэти инфографикаҕа көрүң

Кэриэстэбил

Сүрэхпитигэр өрүү тыыннааххын

Тапталлаах кыыспыт, ийэбит, балтым, эдьийбит **СЕМЕНОВА Наталья Аскалоновна** бу дьыл атырдык ыйын 4 күнүгэр биһиги кэккэбиттэн, олохтон барбыта биэр сыл буолар.

Бу кэм устата тапталлаах оҕобут, күн күбэй Ийэбит, балтым, эдьийбит барахсан букатыннаахтык барбытын ыараханлык ылынан, итэҕэйэритэҕэйбэт туруктаах, улаханлык суохтаан кэллибит. Субу күлэн, мичилиэн, «Вот и я...» - диэн, хобулуга тоһугураан кириэрэ харахпытыгар бу баарды кестөр...

Оҕобут Наташа Нурба улуһун Маалыкайыгар 1980 сыллаахха олунньу 23 күнүгэр Антонина, Аскалон Степановтарга үһүс оҕонон күн сиригэр көрбүтэ. 10-с кылааска диэри Маалыкайга үөрэммитэ, онтон Нурба 1 № - дээх оскуолатын 1997 сылга бүтэрбитэ.

Дьокуускайдаагы медицина колледжын бүтэрэн эмчит идэтин ылан, тапталлаах үлэтигэр өр сылларга ситиһилээхтик үлэлээбитэ. Элбэх ыарыһах махталын ылбыта, үлэлээбит кэлэкти-

ибигэр убаастанара. Үлэли-үлэли үөрэнэн үрдүк үөрэхтээх экономист буолбута, ол эрэн тапталлаах үлэтигэр тэйбэтэҕэ. Кэлин «Полярные авиалинии» тэрлэтэҕэ стартовой фельдшерынан олоһун тиһэх күннэригэр диэри ситиһилээхтик үлэлээбитэ. Онно даҕаны сирдэрбэтэҕэ, бастын, кыһамнылаах үлэһиттэр кэккэлэригэр сылдыра. Наташабыт барахсан үлэни олус сөбүлүүрү, сүрүн үлэтин

тэнинэн микрозайм тэрлэтэтигэр, ломбардка уо.д.а. тэрлэтэргэ үлэлиирэ.

Кэргэн тахсан, дьийэ-уот тэринэн, ийэ буолар дьолу билбитэ. Уолаттара ийэлэрин баҕа санаатын толорон үтүө-мааны дьон буолуохтара диэн эрэнэбит. Улахан уола Рустам үпхарчы үөрэҕин бүтэрэн идэтинэн үлэлиир, кыра уола Игорь оскуоланы бүтэрэн программист үөрэҕэр кирирдэ.

Наташабыт хаһаайка быһытынан олус ыраас, астаабыт аһа ураты минньигэс, өлгөм буолааччы. Куруук үөрэ-көтө сылдыра, санарбат да киһини саңардар, кэпсэтиннээн, үөрүннээн, элэккэй майгылааҕа. Санаатын хаһан да түһэрбэт, олоххо сырдык ыраллааҕа, мындыр өйдөөҕө...

Күндү оҕобут, тапталлаах Ийэбит, балтым, эдьийбит ситэ олоботоһун оҕолор салгыахтара, сырдык мөссүөнэ, дьонго эйэҕэс сыһыана, ыраас санаата умнуллубат, биһиги сүрэхпитигэр куруук тыыннаах.

Ийэң, аҕата, уолаттара, убайа, балтылара.

Ийэбит туһунан иһирэх тылынан

Күндү киһибит - күн күбэй ийэбит, тапталлаах эбээбит, хос эбээбит, ытыктабыллаах эдьийбит, Хорула Чиллэ үрээбин Дьаархан Күөлүттэн төрүттээх Октябрьскай нэһилиэк ытыкмааны олохтооҕо, аас-туор ээри сылларын оҕото, үлэ бэтэрээнэ, Антоновка балыһатын бэтэрээнэ, "Алгыс" эбээлэр түмсүүлэрин кыттылааҕа, убаастыыр, сүгүрүйэр киһибит - **НИКОЛАЕВА Акулина Ивановна** 85 сааһыгар соһуччу күн сириттэн барбыта от ыйын 29 күнүгэр 40 хонугун туолла.

Ийэбит 1938 сыллаахха Чиллэ үрээбин Дьаархан Күөлүгэр Иван Васильевич, Праксovia Иннокентьевна Николаевтар дьийэ кэргэннэригэр төрөөбүтэ. 1958 сыллаахха олоһун аргыһа Кононов Пётр Семёновичтын бал буолан, алаһа дьийэ тэринэн, түөрт оҕону төрөтөн истин таптал, сылаас сыһыан эйгэтигэр улаатыннар-

таабыттара.

Ийэбит биэнсийэҕэ тахсар диэри Антоновка үүт кукһа-тыгар үтүө суобастаахтык үлэлээбитэ. Кини онорбут кефира минньигэһин очотооһу элбэх көлүөнэ махтана ахтан-санаан аһар.

Ийэбит ыраас дууһалаах,

балдытытмсах, чугас дьонугар, оҕолоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр куруук үөрүккөмө, сүбэ-ама, халын хаһа, суон дурда буолара.

Биһиги күндү киһибитин суохтуубут, ахта саныыбыт, кини сырдык мөссүөнэ сүрэхпитигэр өрүү баар.

Сүтүктээх ыарахан күннэригэр дойдутугар аҕаларга көмөлөспүт Сунтаар улуһун балыһатын администратиятыгар, күөс-көмө, өйөбүл буолбут олохтоох Октябрьскай нэһилиэк дьаһалтатыгар, "Алгыс" эбээлэр түмсүүлэригэр, түөлбөтин олохтоохторугар, уруу-аймах дьоннорбутугар ис сүрэхтэн барҕа махтал тылларын тириэрдэбит. Күн сиригэр баар бары үтүөнү баҕарабыт.

Балта, оҕолоро, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ, аймах-билэ дьонноро.

МАХТАНАБЫТ

Күндү ийэбит, эбэбит, үлэ бэтэрээнэ өр сылларга "Дороги Нюрбы" үтүө суобастаахтык үлэлээн ааспыт ИВАНОВА Евдокия Алексеевна от ыйын 14 күнүгэр ыалдьан биһиги кэккэбитигэр барбытыгар уонна уола ИВАНОВ Михаил Семенович бэс ыйын 28 күнүгэр соһумардык барбытыгар күүс-көмө буолбуккутугар махталбытын тириэрдэбит.

Барыгытыгар кытаанах доруубуйаны, тус олоххутугар, дьоннугар сөргөүтүгэр дьоллоох

уһун олоһу баһарабыт.

Ивановтар.

Күндү ийэбит, эбэбит ИВАНОВА Евдокия Алексеевна уонна кырааппыт ИВАНОВ Михаил Семенович тиһэх күннэригэр күүс, көмө буолбуккутугар ОДКХ кэлэктиибигэр барба махталбытын тириэрдэбит.

Барыгытыгар кытаанах доруубуйаны, үлэбитигэр ситиһини, тус олоххутугар дьоллоох уһун олоһу.

Семен, Саня, Руслан Ивановтар.

СЧИТАТЬ НЕДЕЙСТВИТЕЛЬНЫМ

утерянное свидетельство горнорабочий подземной серия 14 СВ 0002144 на имя Иудина Сергея Сергеевича

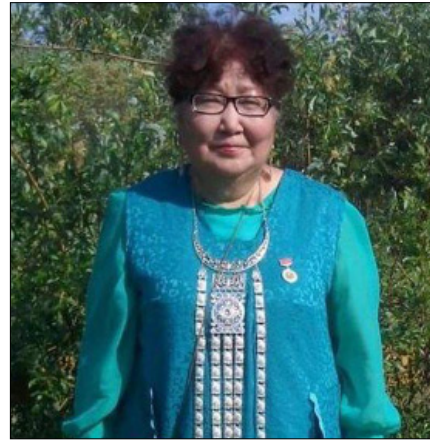
Кэриэстэбил

Сүрэхпитигэр өрүү тыыннаах

Тапталаах ийэбит, эбэбит МАК-СИМОВА Ульяна Павловна бу күн сириттэн туораабыта атырдык ыйын 2 күнүгэр биер сылын туолбута.

Ульяна Павловна Ньурбатааҕы санитарнай-эпидемиологической ирдэбил киинигэр 1974 сылтан үлэлээбитэ, эпидемиолог быраас көмөлөһөөччүтүнэн. Урдук категориялаах специалист, 1997 сыллаахха Саха Өрөспүүбүлүкэтин санитарнай-эпидемиологической сулууспа туйгуна ааты ылбыта. Улууска уонна тэрилтэтигэр общественной үлэҕэ төһүү киһи этэ. Профком үлэтигэр 25 сылтан тахса, 1991 сылтан бөһүөлөк дьахталларын сэбиэтигэр, 1996 сылтан улуус дьахталларын холбоһуктарын үлэтин сүрүннүүр сүбэҕэ чилиэнинэн, 1999 сылтан бэрэссэдээтэлинэн үлэлээбитэ.

Куорат эбээлэрин кулуупта-

рын үлэтин тэрийсиптэ, Иэйиэхсит дьэ кэргэн, оҕо социальнай киинин үлэтигэр кыттыыны ылбыта. Улуустааҕы дьэ кэргэн уонна оҕо салаатын ытар үлэтигэр дьахталлар үлэлэрин сүрүннүүр сүбэ салай-

ааччытын быһыытынан элбэх үлэни ыппыта.

Өрөспүүбүлүкэ дьахталларын XI съездин делегатынан, Саха сиригэр дьахталларын холбоһугун пленумун чилиэнинэн талыллыбыта. СӨ дьахталларын союһун туруоруутунан, ситиһиилээх үлэтин иһин «Россия Саха сиригэр кытта холбоһуота» бэлиэниэн, Россия дьахталларын өйдөбүннүк мэтээлинэн наһараадаламмыта.

2003 сыл түмүгүнэн өрөспүүбүлүкэ общественной тэрилтэлэрин көрүү күрээбин түмүгүнэн «Лидер дьахтар» аатын ылбыта.

Күндү киһибит Ульяна Павловна туһунан биһиэхэ үтүө өйдөбүл уонна сырдык мөссүөнэ сүрэхпитигэр өрүү тыыннаах буолуо.

Оҕолоро, сиэннэрэ, кийииттэрэ.

ДАВЫДОВ Андрей Прокопьевич
от ыйын 26 күнүгэр олус соһумардык күн сириттэн барбытынан курутууйан туран иһитинэрэбит. Биһиэхэ элэккэй мааны майгыны, сэмэй кэрэ сэбэрэн, эйбэс амаара санаан өрүү үйэ саас тухары сүрэхпитигэр хаалыа.

Кэргэниг, оҕолорун, кийиитиг, күтүөтэрин, сиэннэриг.

Күндү кийиипитигэр Зояҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр, аймактарыгар тапталаах кэргэнэ, аҕалара, эһэлэрэ, үөрэҕири салаатыгар өр сылларга суолпарынан үлэлээбит

ДАВЫДОВ Андрей Прокопьевич эмискэ күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тириэрдэбит.

Аканаттан Егоровтар, Ньурбаттан аймактара.

Күндүтүк саныыр бырааппыт, убайыт **ДАВЫДОВ Андрей Прокопьевич (Андай)** Акана олохтооҕо, элбэх оҕо аҕата, үгүс сиэн эһэтэ, олохтон соһумардык туораабытынан дириг кутурбаммытын тириэрдэбит.

Семеновтар, Матвеевтар, Сергеевтар, Ивановтар.

Акана орто оскуолатыгар бириг үөрэммит табаарыспыт **ДАВЫДОВ Андрей Прокопьевич-Андай** үлэли-хамсы сылдьан соһучу олохтон туораабытынан чугас дьонугар, бириг төрөөбүттэригэр, аймактарыгар дириг кутурбаммытын тириэрдэбит, аһыгытын тэнгэ үлэстэбит. Догорбут барахсан быдан дьылларга быраһаай!

Акана оскуолатын 1977 с. бүтэригэр.

Бириг үлэлиир кэллиэгэлэригэр Семенова Сардана Андреевна, Давыдова Кристина Николаевна, Макаров Федот Викторовичка тапталаах аҕалара **ДАВЫДОВ Андрей Прокопьевич** соһучу олохтон туораабытынан дьэ кэргэнигэр, чугас аймактарыгар дириг кутурбаммытын тириэрдэбит.

"Кооператор" ХЭТ кэлэктиибэ.

Бордон нэһилиэгин олохтооҕо, үлэ бэтэрээнэ, сэрии сылын оҕото, СӨ Ытык сүбэтин бочуоттаах кырдыаҕа, өр сылларга Маалыкай орто оскуолатыгар оҕону иитиигэ үтүө суобастаахтык үлэлээбит

КИРИЛЛИНА Мария Николаевна 85 сааһыгар уһун ыарахан ыарыытан олохтон туораабытынан оҕолоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр, чугас аймак дьонугар, доботторугар дириг кутурбаммытын тириэрдэбит.

«Бордон нэһилиэгин» МТ дьаһалтата, нэһилиэк Сэбиэтин депутаттара.

Бордон нэһилиэгин олохтооҕо, Госстрах ситимигэр өр сылларга үтүө суобастаахтык үлэлээбит

ИВАНОВА Светлана Егоровна 71 сааһыгар уһун ыарахан ыарыытан олохтон туораабытынан оҕолоругар, сиэннэригэр, аймактарыгар тапталаах кэргэнэ, аҕалара, эһэлэрэ, үөрэҕири салаатыгар өр сылларга суолпарынан үлэлээбит

Бордон нэһилиэгин дьаһалтата, нэһилиэк Сэбиэтин депутаттара.

Н.И. Прокопьев аатынан Хатын орто оскуолатын кэлэктиибин аатытан бириг үлэлиир кэллиэгэбит Иванов Егор Николаевич уонна Архипова Мария Ивановна тапталаах ийэлэрэ, эбэлэрэ, Бордон нэһилиэгин олохтооҕо

ИВАНОВА (ЛАЗАРЕВА) Светлана Егоровна күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын биллэрэбит, аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.

Хатын орто оскуолатын кэлэктиибэ.

Күндү санаспыт, аҕабыт бириг төрөөбүт быраатын кэргэнэ, Бордон нэһилиэгин олохтооҕо

ИВАНОВА Светлана Егоровна уһун ыарахан ыарыытан күн сириттэн барбытынан оҕолоругар, чугас аймактарыгар дириг кутурбаммытын тириэрдэбит.

Дьокуускайтан, Маалыкайтан, Малдыаҕартан Ивановтар, Максимовтар.

Тапталаах оҕобут, бырааппыт **ЕГОРОВ Михаил Карлович (Миисэппий)** 44 сааһыгар от ыйын 29 күнүгэр эмискэ ыалдьан сырдык тына быстыбытын туһунан диригник курутууйан туран чугас билэр дьоннорбугар иһитинэрэбит.

Төрөппүттэрэ, бириг төрөөбүттэрэ, сиэн быраата, балтыта.

Күндү бырааппыт **ЕГОРОВ Михаил Карлович** эмискэ ыалдьан күн сириттэн күрэммитинэн төрөппүттэригэр, бириг төрөөбүттэригэр дириг кутурбаммытын биллэрэбит, аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.

Кириэптэн кырдыаҕас эдьийдэрэ Мария Кирилловна, Васильевтар, Ньурбаттан Светлана, Альбина.

Бу дьыл от ыйын 24 күнүгэр 86 сааһыгар сылдьан күндүтүк саныыр тапталаах эбэбит, эдьийибит, үлэлээбит

ЕГОРОВА Анна Кирилловна соһумардык бу Орто дойдуттан букатын наахтык барда. Сэрии оҕото, тулайык буолан ол кэмнэҕи ыарахан сүт-кураан сыллара ааспыта. Анна Кирилловна 15 сааһытан ПОСПО-ба үлэтин саҕалаабыта уонна 40-тан тахса сыл устата потребкооперация, оройуон улахан маҕаһынарарыгар, Ньурба аты-эргэн ситимигэр таһаарылаахтык үлэлээбитэ. Үлэни өрө тулпут, чизинэй, олус ыраас, үөрүннээн этэ. Кини балтыларыгар, бырааттарыгар, күтүөттэригэр, сиэннэригэр мэлдьи көмөлөһөрө. Олус ыалдьытмаһа этэ, өрүүтүн толору астаах остуол тэрийэн дьонун-аймактарын көрсөрө-күндүлүүр. Обурут үүннэрэрин, сир астырынын сөбүлүүрү. Биһиги бары таптыр киһибит эмискэ суох буолбуттан соһуйан, хомойон олобут. Үтүө-мааны, кэрэ киһибит сырдык мөссүөнэ куруутун биһиэхэ баар буолуо. Быдан дьылларга быраһаай, төрөөбүт сириг буора сымнаҕас олбох буоллун.

Аймактар, дьүөгэлэр, ыаллара.

Ытыктыр бириг дойдулаахтарыгар Зоя Васильевна, Карл Кириллович Егоровтарга тапталаах кыра уоллара, бириг төрөөбүттэригэр бырааттара, Чаппанда нэһилиэгин олохтооҕо

ЕГОРОВ Михаил Карлович ыарахан ыарыытан олохтон туораабытынан дириг кутурбаммытын тириэрдэбит, аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.

«Чаппанда нэһилиэгэ» тыа сириг түөлбэтин дьаһалтата, нэһилиэк депутаттара.

Өр сылларга бириг үлэлээбит кэллиэгэбит, Чаппанда ЖКХ үлэһитэ **ЕГОРОВ Михаил Карлович** эмискэ ыалдьан биһиги кэккэбитигэр туораабытынан ийэтигэр Зоя Васильевна, аҕагыгар Карл Кирилловичка уонна бириг төрөөбүттэригэр, чугас аймактарыгар бэйэбит кутурбаммытын тириэрдэбит.

ОДКХ Кэлэктиибэ, учаастагы кэлэктиибэ.

Күндүтүк саныыр ыалбытыгар Зоя Васильевна, Карл Кириллович Егоровтарга, оҕолорго Сергейга, Василияга, Евгенийга, Надьяга Валерийга, аймактарыгар тапталаах уоллара, бириг төрөөбүт бырааттара **Михаил Карлович** ыарахан ыалдьан күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын тириэрдэбит.

Чаппандаттан, Дьокуускайтан Прокопьевтар, Сидоровтар.

Убаастыыр чугас ыалбыт **СЛЕПЦОВА Розалия Никаноровна** ыарахан ыарыытан олохтон туораабытынан кыргыттарыгар Муза Спартаковна, Валерия Спартаковна, сиэннэригэр, чугас дьонугар дириг кутурбаммытын тириэрдэбит.

Дьокуускайтан, Ньурбаттан Дмитриевтар, Петровтар.

Таптыр кэргэним, аҕабыт, эһэбит, Антоновка олохтооҕо

НИКИТИН Гаврил Васильевич бу дьыл атырдык ыйын 1 күнүгэр уһун ыарахан ыарыытан олохтон туораабытын диригник курутууйан туран иһитинэрэбит, **Кэргэнэ, оҕолоро, күтүөтэ, кийиитэ, сиэннэрэ.**

Ньурба Антоновкатын олохтооҕо, күндүтүк саныыр күтүөппүт **НИКИТИН Гаврил Васильевич** уһун ыарахан ыарыытан олохтон туораабытынан дьэ кэргэнигэр, эдьийибитигэр Римма Васильевнага, оҕолоругар Мишага, Сахыга, сиэннэригэр дириг кутурбаммытын тириэрдэбит.

Бириг төрөөбүттэрэ Васильевтар, Винокуровтар, Олесовтар, Мартыновтар, Ряжаповтар.

«Ньурба улууһа» МО Дьаһалтата, улуус Сүбэтэ, улуустааҕы Ытык Сүбэ уонна бэтэрээннэр Сэбиэттэрэ улуус Бочуоттаах олохтооҕо, Бочуоттаах дуонар, Саха АССР үтүөлээх артыыһа, өр сылларга режиссерунан үлэлээбит Спартак Иванович Слепцов тапталаах кэргэнэ

СЛЕПЦОВА Розалия Никаноровна 87 сааһыгар ыарахан ыарыытан күн сириттэн туораабытынан оҕолоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр, аймак-билэ дьонноругар дириг кутурбаммытын тириэрдэллэр.

Глуобо скорбим и выражаем соболезнования Музе Спартаковне, Иннокентию Христофоровичу, детям, внукам в связи с уходом из жизни любимой мамы, бабушки, прабабушки, ветерана труда, почетного донора СССР **СЛЕПЦОВОЙ Розы Никаноровны.** Светлая память о Розе Никаноровне навсегда останется в наших сердцах.

Соловьевы, Кирилины.

Администрация МО «Город Нюрба» выражает соболезнование родным и близким в связи с безвременной кончиной **СЛЕПЦОВОЙ Розы Никаноровны,** Почетного донора СССР, Почетного гражданина Нюрбинского улуса, ветерана труда и сцены. Роза Никаноровна навсегда останется в сердцах нюрбинцев как образец любви к родному краю, милосердия и мудрости. Имя истинного патриота сохранится в истории нашего города навечно.

Убаастыыр чугас ыалбыт **СЛЕПЦОВА Розалия Никаноровна** ыарахан ыарыытан олохтон туораабытынан кыргыттарыгар Муза Спартаковна, Валерия Спартаковна, сиэннэригэр, чугас дьонугар дириг кутурбаммытын тириэрдэбит.

Дьокуускайтан, Ньурбаттан Дмитриевтар, Петровтар.

Ньурбатааҕы судаарыстыбаннай көһө сылдыар драматической тыйаатыр кэлэктиибин аатытан Ньурба тыйаатырыгар өр сылларга режиссерунан үлэлээбит, Саха АССР үтүөлээх артыыһа, «Норуттар добордоһуулар» уордьан кавалера Спартак Иванович Слепцов тапталаах кэргэнэ, ытыктыр киһибит, ССРС Бочуоттаах дуонар, Ньурба улууһун Бочуоттаах гражданина, сыана, үлэ бэтэрээнэ, сэрии кэмин оҕото

СЛЕПЦОВА Розалия Никаноровна ыарахан ыарыытан күн сириттэн күрэммитинэн оҕолоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр, аймактарыгар, чугас дьонугар дириг кутурбаммытын тириэрдэбит, аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.

Тумус туттар аҕам саастаах дьоммутугар, Чаппанда нэһилиэгин ытык-мааны ыалыгар Егоровтарга, эдьийибитигэр Зоя Васильевнага, күтүөбүтүгэр Карл Кирилловичка тапталаах кыра уоллара, бириг төрөөбүттэригэр бырааттара

ЕГОРОВ Михаил Карлович орто дойдун олохтоотун соһучу барбытынан дириг кутурбаммытын холбуубут. Бырааппыт уһун уугар сымнаҕастык ууй, дойдун буора сылаас тэллэх буоллун. Быдан дьылларга быраһаай...

Дьокуускайтан, Ньурбаттан, Уһа Бүлүүктэн Халанниковтар, Куликовтар, Мухомеловтар.

Ньурба куорат олохтооҕо, күндү тапталаах бырааппыт **УАРОВ Николай Алексеевич** эдэр сааһыгар ыарахан ыарыытан эмискэ күн сириттэн туораабытынан бириг төрөөбүттэригэр дириг кутурбаммытын тириэрдэбит. Аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.

Аймактара Уаровтар, Ефремовтар, Винокуровтар, Ивановтар, Мухомеловтар.

Кыра эрдэбиттэн көрбүт, тэнгэ улааппыт бырааппыт, убайыт **Коллика-УАРОВ Николай Алексеевич** ыарахан ыарыытан эмискэ күн сириттэн олус хомолтолоохтук барбытынан балтыбытыгар Машага, убайыгар Валерага дириг кутурбаммытын холбуубут, аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.

Эдьийигит Галина, күтүөбүт Михаил уонна кини оҕолоро, кийииттэрэ уонна күтүөттэрэ.

Ыраах Убайаан олохтооҕо Потапов Семен Акимович тапталаах оҕото **ПОТАПОВ Станислав Семенович** Анал байыаннай дьайыыга Ийэ дойдутун хорсундук көмүскүү сылдьан олохтон туораабытынан тапталаах кэргэнигэр, оҕолоругар, аҕатыгар, убайдарыгар, быраатыгар, чугас ыалларыгар, аймактарыгар, доботторугар дириг кутурбаммытын тириэрдэбит.

Ыраах Убайаан түөлбэтин олохтоохторо.

«Нурба»
Главный редактор **ПЕТРОВА Лена Ивановна**

Учредители:
Правительство Республики Саха (Якутия)
ГАУ РС (Я) «Сахапечать»
Издатель:
ГАУ РС (Я) «Сахапечать»
Адрес издателя:
677000, г. Якутск,
ул. Орджоникидзе, 31, каб. 124
тел/факс: (8-4112) 34-39-17

Газета зарегистрирована в Управлении Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций Управления Роскомнадзора по Республике Саха (Якутия). Регистрационный номер ПИ № ТУ14-00551 от 03.06.2020 г.

Адрес редакции:
678450, РС(Я), Нюрбинский район г. Нюрба, ул. Ленина, 37.
redakcia06@mail.ru

Телефоны:
менеджер по рекламе: 2-33-32

Отпечатано в редакционно-компьютерном комплексе редакции, типографии газеты «Нурба-Огни Нюрбы». Время подписания в печать по графику: 17.00, фактически: в 16.30. Объем 3 печ. л. Индекс ПИ 988. Тираж 663. Цена 38 руб. Газета выходит 1 раз в неделю: по четвергам на якутском (русском) языках. За содержание рекламы, объявлений и писем от вечаюк рекламодатели и авторы. Мнение автора не всегда совпадает с мнением редакции.

Больше информации на сайте